ការមិនយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើការស៊ើបអង្កេតក្នុងអំឡុងពេល សវនាការនៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាៈ «ខ្សែវីដេអូមន្ទីរ ស-២១»ឆ្នាំ១៩៧៩ និង នង ចាន់ផល ក្មេងដែលនៅរស់

ស្បេនស៊ើ ខ្វារឌី

ខ្សែវីដេអូសខ្មៅបង្ហាញពីមន្ទីរឃុំឃាំងរបស់ខ្មែរក្រហម ដែលមានលេខកូដ «ស-២១» នេះជាមន្ទីរឃុំឃាំងដែលប្រជាជនកម្ពុជាប្រមាណ១៤.០០០នាក់ត្រូវបានសម្លាប់និងធ្វើទារុណកម្ម។ «ខ្សែវីដេអូមន្ទីរស-២១»បានបង្ហាញរបងមុខ និងក្រោយរបង ដែលមានលួសបន្លាជាច្រើនខ្សែព័ទ្ធនៅពីលើខ្ទមឈើមួយដែលមិនឃើញមាននៅពេលបច្ចុប្បន្ន អគារ ក, ខ និង គ ដែលមើលទៅឃើញដើមដូងនិងវាលកប់ខ្មោច និងកន្លែងលក់សំបុត្រចូលទស្សនាសារមន្ទីរអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ទួលស្លែងបច្ចុប្បន្ន។ មន្ទីរស-២១ មានរូបរាងដូចកាលពីដើមឆ្នាំ១៩៧៩ដែរ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ ខ្សែវីដេអូមន្ទីរ ស-២១ដែលថតដោយ ហូ វ៉ាន់តៃ ដែលជាអ្នកថតរូបជនជាតិវៀតណាមបានបង្ហាញពីទិដ្ឋភាពដែលមានសាកសពស្អុយរលួយ នៅជាប់ខ្នោះនឹងគ្រែដែក និងទាហានវៀតណាមពីរនាក់ជាមួយនឹងទារកពីរនាក់ និងក្មេងពីរនាក់ដែលត្រូវបានរកឃើញនៅមន្ទីរ ស-២១។ ក្រៅពីខ្សែវីដេអូមន្ទីរ ស-២១ នៅមានខ្សែវីដេអូពីររឿងទៀតដែលមានរូបថតទាំងអស់៧០រូប។ រូបថតទាំងនោះបានបង្ហាញពីទារកផ្សេងទៀតដែលធ្វើឲ្យចំនួនក្មេងនិងកុមារកំព្រាដែលនៅរស់ទាំងអស់មានចំនួន៥នាក់។ ទារកម្នាក់បានស្លាប់ភ្លាមៗដោយអស់កម្លាំងបន្ទាប់វៀតណាមបានរកឃើញក្មេងៗទាំងនោះ ខណៈពេលដែលមានក្មេងកំព្រាពីរនាក់ផ្សេងទៀតដែលមិនដឹងជាមកពីកន្លែងណា។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ក្មេងធំៗពីរនាក់ដែលមាននៅក្នុងខ្សែវីដេអូនោះនៅមានជីវិតបន្ទាប់ពី៣០ក្រោយ ហើយអ្នកទាំងពីរបានលេចមុខសាជាថ្មី។ នង ចាន់ផល ដែលជាក្មេងម្នាក់ក្នុងចំណោមនោះបានផ្តល់សក្ខីកម្មនៅថ្ងៃទី២ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ នៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជានៅពេលសវនាការ កាំង ហ្គេចអ៊ាវ ហៅ ឌុច ដែលជាប្រធាន មន្ទីរស-

២១ ។ ខ្សែវីដេអូមន្ទីរ ស-២១ ដែលអគ្គជំនុំជម្រះទទួលបាននៅពេលថ្មីៗនេះ មិនត្រូវបានចាក់បញ្ចាំងទាំងស្រុងនៅពេលសវនាការទេ ដោយសារតែមានការព្រួយបារម្ភទៅលើការជាប់ពាក់ព័ន្ធ និងយថាភាពរបស់ភាពយន្តនោះ ។ នៅថ្ងៃទី២៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ អង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចមិនទទួលស្គាល់ខ្សែវីដេអូមន្ទីរស-២១ ។

ខ្សែវីដេអូមន្ទីរស-២១ ឆ្នាំ១៩៧៩ ដែលជា«ខ្សែភាពយន្តដកស្រង់របស់វៀតណាម»

ពីឆ្នាំ១៩៧៨-១៩៨៨ ហូ វ៉ាន់តៃ ជាអ្នកគ្រប់គ្រងការិយាល័យខ្សែភាពយន្តនៅស្ថានីយទូរទស្សន៍ក្រុងហូជីមិញប្រទេសវៀតណាម ។ នៅឆ្នាំ១៩៧៩ ហូ វ៉ាន់តៃ បានមកដល់កម្ពុជាដើម្បីចូលរួមជាមួយនឹងចលនារបស់ទាហានវៀតណាម និងដើម្បីបង្កើតខ្សែភាពយន្តឯកសារពីរឿងដែលបានដកស្រង់ជាបន្តបន្ទាប់ ។ នៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩ ឡុង ដានី បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា បានជួបសម្ភាសន៍លោក ហូ វ៉ាន់តៃ នៅទីក្រុងហូជីមិញ ។ យោងទៅតាមបទសម្ភាសន៍នេះបានឲ្យដឹងថា នៅថ្ងៃទី១០ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ហូ វ៉ាន់តៃ បានរកឃើញមន្ទីរស-២១ ខណៈពេលដែលគាត់នៅក្នុងឡានជាមួយអ្នកបើកឡាននិងជំនួយការរបស់គាត់ ។ ក្លិនដ៏ស្អុយអសោចដែលភាយចេញពីមន្ទីរស-២១ បានធ្វើឲ្យអ្នកទាំងនោះទៅដល់សាលារៀនមួយ ។ បន្ទាប់ពីបានរកឃើញកុមារកំព្រា និងក្មេងៗនៅកន្លែងមួយខាងក្រោយមន្ទីរស-២១ ហូ វ៉ាន់តៃ បានប្រាប់អ្នកបើកឡានឲ្យទូរស័ព្ទប្រាប់ទាហានវៀតណាម ពីព្រោះក្មេងៗទាំងនោះមានសភាពអស់កម្លាំងខ្លាំងណាស់ ។ ទាហានវៀតណាមបានយកក្មេងៗទាំងនោះចេញពីមន្ទីរស-២១ ហើយបានឲ្យទាហាននារីមើលថែទាំអ្នកទាំងនោះ ។ ទាហានកម្ពុជាក៏មានវត្តមាននៅមន្ទីរ ស-២១ នៅដើមខែមករាឆ្នាំ១៩៧៩ដែរ ជាក់ស្តែងគឺ លោក ខាង សារិន ។ បន្ទាប់មក ហូ វ៉ាន់តៃ បានបន្តថតខ្សែភាពយន្តនៅមន្ទីរស-២១ ដោយចាប់ផ្តើមពីសាកសពក្នុងបន្ទប់តូចនៅជាន់ក្រោមទៅជាន់ខាងលើដែលមានគ្រែ និងបន្ទប់ធំ ។ ហូ វ៉ាន់តៃ បានរំឭកថានៅក្នុងបន្ទប់មួយនៅជាន់លើមានមាន់ធាត់ៗកំពុងចឹកស៊ីសាកសព ដែលស្លាប់នៅលើគ្រែ ។

ខ្សែភាពយន្តដកស្រង់នៅមន្ទីរស-២១ និងរូបថតត្រូវបានរក្សាទុកនៅស្ថានីយទូរទស្សន៍នៅទីក្រុងហូជីមិញ ហើយច្បាប់ចម្លងត្រូវបានរក្សានៅបណ្ណសារដ្ឋានរដ្ឋរបស់វៀតណាម ។ ហូ វ៉ាន់តៃ បានបន្ថែមទៀតថានៅឆ្នាំ១៩៧៩ យោធាវៀតណាមបានយកខ្សែភាពយន្តកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យជាច្រើនពីកម្ពុជាទៅវៀតណាម ។

នៅដើមទសវត្សរ៍៩០ លោក ឆាំង យុ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានដឹងពីខ្សែភាពយន្តដកស្រង់ដែលថតនៅមន្ទីរស-២១ភ្លាមៗ បន្ទាប់ពីខ្មែរក្រហមបានចាកចេញពីមន្ទីរឃុំឃាំងនោះ ។ នៅដើមឆ្នាំ២០០០ នីក ឌុនលប់ អ្នកសារព័ត៌មានបានប្រគល់រូបភាពសាកសពមួយចំនួននៅក្នុងមន្ទីរ

ស-២១ ទៅឲ្យលោក ឆាំង យុ ។ ឌុនលប់ ក៏បានប្រាប់ លោក ឆាំង យុ ថារដ្ឋាភិបាលវៀតណាមមានខ្សែវីដេអូដែលថតនៅមន្ទីរស-២១ កាលពីដើមខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ។ លោក ឆាំង យុ បានស៊ើបសួរអំពីខ្សែភាពយន្តនោះ ហើយគាត់ត្រូវបានគេប្រាប់ថាកម្ពុជាមានមានច្បាប់ចម្លងខ្សែភាពយន្តនោះដែលរក្សានៅបណ្ណសារដ្ឋានបក្សរបស់សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ដែលមានទីតាំងនៅភ្នំពេញ ។ ប៉ុន្តែច្បាប់ចម្លងនៃខ្សែភាពយន្តនោះ មិនដែលត្រូវបានរកឃើញឡើយ ។ បណ្ណសារដ្ឋានសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាបានប្រាប់លោក ឆាំង យុ ថា ខ្សែវីដេអូនោះបានបាត់ក្នុងអំឡុងពេលបោះឆ្នោតដែលរៀបចំឡើងដោយអាជ្ញាធរបណ្តោះអាសន្នរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំនៅកម្ពុជា ។

បន្ទាប់ពីអង្គជំនុំជម្រះចាប់ដំណើរការនៅឆ្នាំ២០០៦ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាបានចាប់ផ្តើមការស៊ើបអង្កេតជនសង្ស័យនៅឆ្នាំ២០០៦ ដល់ខែសីហាឆ្នាំ២០០៧ ។ ក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេតនៅថ្ងៃទី៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៧ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានប្រគល់ច្បាប់ចម្លងខ្សែភាពយន្តដែលមានពាក់ព័ន្ធនឹងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលក្នុងនោះរួមមានខ្សែភាពយន្ត១៩៥រឿង និង២៣១ ឌីវីឌី ទៅឲ្យការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា ។ នៅថ្ងៃទី១៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៨ ដោយមិនដឹងពីមូលហេតុ សហព្រះរាជអាជ្ញាកម្ពុជា អ្នកស្រី ជា លាង បានទាក់ទងជាមួយលោក ឆាំង យុ ជំនួសលោក គ្រេក អេតឆេសុន ដើម្បីស្នើសុំខ្សែភាពយន្តទាំង៥នោះ ។ មេធាវីការពារក្តីក៏ស្នើសុំភាពយន្តនោះពីលោក ឆាំង យុ ដែរ ។ លោក ឆាំង យុ ក៏បានស្នើឲ្យលោកអេតឆេសុន ចែករំលែកខ្សែភាពយន្តនោះទៅអ្នកស្រី ជា លាង និងមេធាវីការពារក្តី ។ ក្នុងអំឡុងពេលស្រាវជ្រាវខ្សែភាពយន្តទាំង៥នោះ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាបានបាត់ខ្សែភាពយន្តចំនួន២៧ ក្នុងចំណោមខ្សែភាពយន្ត១៩៥ ។ ពីរសប្តាហ៍ក្រោយមកនៅថ្ងៃទី៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ ខ្សែភាពយន្តត្រូវបានរៀបចំទុកដាក់នៅការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា នៅខែមីនា ឆ្នាំ២០០៨ ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចរកមើលខ្សែភាពយន្តនៅការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាបាន ហើយខ្សែភាពយន្តបន្ទាប់ត្រូវបានដាក់ទៅក្នុងសំណុំរឿងក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេត ។

ក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេត លោក ឆាំង យុ និងការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាបានជួបប្រជុំជាមួយគ្នារៀងរាល់សប្តាហ៍នៅថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ។ នៅពេលប្រជុំមួយនៅឆ្នាំ២០០៧ លោក ឆាំង យុ បានប្រាប់លោក វីលៀម ស្មីត ព្រះរាជអាជ្ញារង អំពីខ្សែភាពយន្តខ្មែរក្រហមនៅប្រទេសបារាំងខ្សែភាពយន្តខ្មែរក្រហម គឺជាកម្មសិទ្ធរបស់រដ្ឋាភិបាលវៀតណាម រីឯឯកសារជាក្រដាសជាកម្មសិទ្ធរបស់បណ្ណសារដ្ឋានសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។ លោក ឆាំង យុ បានប្រគល់អាសយដ្ឋានបណ្ណសារដ្ឋានរដ្ឋនៅប្រទេសវៀតណាម និងបណ្ណសារដ្ឋានសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជានៅភ្នំពេញទៅឲ្យការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា ។ បន្ទាប់មក លោក វីលៀម ស្មីត បានប្រគល់អាសយដ្ឋាន និងព័ត៌មានអំពីខ្សែ

ភាពយន្តវីដេអូមន្ទីរស-២១នោះទៅឲ្យការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ។ យោងទៅតាមការសន្ទនារវាងលោក ឆាំង យុ និង គ្រេក អេតឆេសុន អ្នកស៊ើបអង្កេតរបស់ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាបានឲ្យដឹងថា ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានធ្វើការទាក់ទងជាមួយបណ្ណសារដ្ឋានរដ្ឋវៀតណាម ប៉ុន្តែមិនមានការឆ្លើយតបនេះបង្ហាញឲ្យឃើញថា វៀតណាមមិនចង់ធ្វើសហការជាមួយការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតទេ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយការស៊ើបអង្កេតរបស់ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតគឺជាការសម្ងាត់ ដូច្នេះព័ត៌មានទាំងអស់ដែលទាក់ទងនឹងកិច្ចខំប្រឹងប្រែងដើម្បីទទួលបានខ្សែវីដេអូនេះមិនត្រូវបានគេដឹងជាសាធារណៈទេ ។ នៅពេលដែលមានគេសួរលោក គ្រេក អេតឆេសុន ដើម្បីបញ្ជាក់ពីអ្វីដែលលោកបាននិយាយជាមួយលោក ឆាំង យុ អំពីថាតើការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានទាក់ទងជាមួយនឹងបណ្ណសារដ្ឋានសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា និងបណ្ណសារដ្ឋានវៀតណាមដែរឬក៏អត់ គាត់មិនអាចធ្វើការបញ្ជាក់ឬបដិសេធថា ការសន្ទនានោះមិនបានកើតមានទេ ពីព្រោះការស៊ើបអង្កេតត្រូវធ្វើឡើងជាសម្ងាត់ ។

ដោយដឹងថាខ្សែវីដេអូមាននៅបណ្ណសារដ្ឋានរដ្ឋវៀតណាម លោក ឆាំង យុ បានបង្ហាញការចាប់អារម្មណ៍ចំពោះរដ្ឋាភិបាលវៀតណាមទៅលើខ្សែវីដេអូមន្ទីរស-២១ ។ នៅពេលដែលលោក ឡុង ដានី ប្រធានគម្រោងការជំរុញឲ្យមានការទទួលខុសត្រូវរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាធ្វើដំណើរទៅវៀតណាមជាមួយលោក អេង កុកថាយ នាយកស្រាវជ្រាវនិងនាយករងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា នៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៨ លោក ឆាំង យុ បានឲ្យអ្នកទាំងពីរធ្វើការស៊ើបសួររដ្ឋាភិបាលវៀតណាមអំពីខ្សែវីដេអូមន្ទីរស-២១ ។ អ្នកទាំងពីរបានរកឃើញព័ត៌មានទាក់ទងនឹងវីដេអូនោះ ហើយចាប់ផ្តើមធ្វើការចរចាជាមួយបណ្ណសារដ្ឋានរដ្ឋវៀតណាម អំពីការប្រគល់ខ្សែភាពយន្តច្បាប់ដើមមកឲ្យមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។ នៅពេលជាមួយគ្នានោះ នៅថ្ងៃទី១១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨ អង្គជំនុំជម្រះបានចេញដីកាឲ្យសហព្រះរាជអាជ្ញា ដាក់បញ្ជីរូបភាពដែលជាវត្ថុតាំងដាក់ស្តែងនិងដាក់បញ្ជីឯកសារថ្មីដែលគេចង់ដាក់ទៅក្នុងសំណុំរឿង ។ ថ្ងៃចុងក្រោយដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាអាចដាក់បញ្ជីឈ្មោះសាក្សី និងឯកសារបន្ថែមគឺថ្ងៃទី២៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨ ដែលជាបុណ្យណូអែល ។ នៅថ្ងៃទី១៩ ខែធ្នូឆ្នាំ២០០៨ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់បញ្ជីភស្តុតាងចុងក្រោយដែលក្នុងនោះសហព្រះរាជអាជ្ញា បានអះអាងថាគេមិនមានបំណងដាក់រូបភាពដាក់ស្តែងដើម្បីយកមកបង្ហាញទេ ប៉ុន្តែគេមានបំណងស្នើឲ្យមានភស្តុតាងដែលជាឯកសារស្តេនរួមមានរូបថតនិងវីដេអូឲ្យមាននៅក្នុងសំណុំរឿង ។ អ្នកទាំងនោះមិនបាននិយាយអំពីវីដេអូមន្ទីរស-២១ដើម ភាពយន្តខ្មែរក្រហមនៅប្រទេសបារាំងនិងភាពយន្តផ្សេងទៀតនៅវៀតណាមឡើយ ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកស៊ើបអង្កេតនៅការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដឹងថា ទិដ្ឋភាពខ្លះនៅក្នុងភាពយន្តឯកសាររបស់ James Gerrand ដែលមានចំណងជើងថា «កម្ពុជា» ដែលត្រូវបាន

បញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿងហើយនោះគឺដកស្រង់ចេញពីខ្សែវីដេអូមន្ទីរស-២១ ដែលជារបស់រដ្ឋាភិបាលវៀតណាម ។

នៅពេលជាមួយគ្នានេះ កិច្ចចរចារវាងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជានិងវៀតណាមហាក់ដូចជាមានផ្លែផ្កា ហើយនៅថ្ងៃទី២៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨ លោក ឆាំង យុ បានធ្វើដំណើរទៅទីក្រុងហូជីមិញដើម្បីយកច្បាប់ចម្លងវីដេអូមន្ទីរស-២១ ដែលប្រទេសវៀតណាមផ្តល់ឲ្យមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។ នៅថ្ងៃដដែល មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានប្រាប់ទៅសារព័តមានអន្តរជាតិដែលរួមមាន Kyodo និងវិទ្យុអាស៊ីសេរីថា ខ្លួនបានទទួលខ្សែភាពយន្តដកស្រង់ និងរូបថតរាប់ពាន់សន្លឹកពីរដ្ឋាភិបាលវៀតណាម ។ បណ្ណសារដ្ឋានរដ្ឋវៀតណាមបានប្រគល់ភាពយន្តដកស្រង់រយៈពេល៤៧០នាទី ដែលថតនៅរវាងឆ្នាំ១៩៧៣ដល់ឆ្នាំ១៩៨៤ មកឲ្យមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដែលក្នុងនោះរួមមានខ្សែវីដេអូមន្ទីរស-២១ដែរ ។ នៅពេលដែលលោក ឆាំង យុ បានលើកឡើងពីសារសំខាន់នៃខ្សែភាពយន្តដកស្រង់ជាសាធារណៈ "ភាពយន្តឯកសារខ្លះដែលអាច យកមកធ្វើជាភស្តុតាងនៅអង្គជំនុំជម្រះមិនទាន់ត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់ ឬពិភាក់នៅឡើយទេ ។ ក្នុងអំឡុងពេលនៅវៀតណាម លោក ឆាំង យុ ក៏បានទាក់ទងជានឹងមួយអ្នកផលិតវីដេអូមន្ទីរស-២១ ហូ វ៉ាន់តៃ ដែរ នាំឲ្យមានការធ្វើបទសម្ភាសន៍ដែលធ្វើឡើងដោយ ឡុង ដានី នៅខែមករា ឆ្នាំ២០០៩ នៅទីក្រុងហូជីមិញ ។

ដោយដឹងថាមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាមានវីដេអូមន្ទីរស-២១ នៅថ្ងៃទី៥ខែមករាឆ្នាំ២០០៩ ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចាត់ឲ្យអ្នកស៊ើបអង្កេតរបស់ខ្លួន ក្រេក អេតឆេសុន មកពិនិត្យមើលខ្សែភាពយន្តដកស្រង់និងស្វែងយល់ពីតម្លៃរបស់វា ។ នៅថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៩ អ្នកស៊ើបអង្កេត អេតឆេសុន និងជំនួយការព្រះរាជអាជ្ញាជាន់ខ្ពស់ លោក តាន់ សេណារ៉ុង ពិនិត្យមើលខ្សែភាពយន្តដកស្រង់នៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ហើយបានសម្រេចថាខ្សែវីដេអូមានទំនាក់ទំនងនឹងសំណុំរឿង០០១ និង០០២ ។ នៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៩ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាបានស្នើសុំខ្សែវីដេអូមន្ទីរស-២១ ។ លោក ឆាំង យុ បានចម្លងច្បាប់ចម្លងមួយឲ្យទៅការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញានៅថ្ងៃទី៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៩ ។ បន្ទាប់មក ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតក៏បានស្នើសុំភាពយន្តដកស្រង់ថ្មីមួយទៀត ។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានប្រាប់ទៅការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតថាខ្លួនបានចម្លងគ្រប់ខ្សែភាពយន្តអស់ហើយ ដូច្នេះវាគួរតែអាចស្វែងរកបាននៅការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា ។

នៅពេលដាក់សារណានៅថ្ងៃទី២៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៨ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានស្នើឲ្យអង្គជំនុំជម្រះ ទទួលយកខ្សែវីដេអូមន្ទីរស-២១ធ្វើជាភ័ស្តុតាង ។ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងពីវិធានផ្ទៃក្នុង៣៩របស់អង្គជនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាថា អង្គជនុំជម្រះមានលទ្ធភាពន្យារពេល

ថ្ងៃផុតកំណត់ដាក់ឯកសារឬការដាក់សារណាយឺតពេល ។ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាក៏បានលើកឡើងពីវិធាន៩២ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងដែលកំណត់ថាគ្រប់ភាគីអាចដាក់សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៅគ្រប់ពេលមុនពេលធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការដេញដោល "ពីភស្តុតាងដែលអាចបញ្ជាក់ពីការពិត" ។ សហព្រះរាជអាជ្ញារងអន្តរជាតិ វីលៀម ស្មីត បាននិយាយថា "ដោយសារបញ្ហាភស្តុតាងនេះមិនទាន់ត្រូវបានរកឃើញរហូតដល់ថ្ងៃមានការបង្ហាញឯកសារ និងរូបភាពថ្មី ដូច្នេះអង្គជំនុំជម្រះអាចចាត់ឲ្យមានវិធានការបែបនេះ និងអនុញ្ញាតឲ្យមានការដាក់ឯកសារបន្ថែម ។ សារណានោះបានបន្ថែមទៀតថា "សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនបានដឹងពីវិធីដើម្បីយកខ្សែវីដេអូនោះរហូតដល់បានដំណឹងថាមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានទទួលខ្សែវីដេអូនោះពីរដ្ឋាភិបាលវៀតណាម ។ បន្ទាប់ពីស្វែងយល់ពីខ្សែវីដេអូ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាងថាខ្លួនបានខិតខំប្រឹងប្រែងយកខ្សែវីដេអូនោះមក និងពិនិត្យមើលវាដើម្បីស្វែងរកភស្តុតាងដើម្បីយកមកបង្ហាញអង្គជំនុំជម្រះ ។ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាងថាខ្សែវីដេអូមានសារសំខាន់សម្រាប់បញ្ជាក់បន្ថែមទៅលើសក្ខីកម្មរបស់សាក្សី និងឯកសារដែលប្រមូលបានក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេតរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដោយបង្ហាញថាកូនៗរបស់កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមដែលត្រូវបានយកមកឃុំជាមួយឪពុកម្តាយនៅមន្ទីរស-២១ ដើម្បីបង្ហាញពីស្ថានភាពនៅមន្ទីរស-២១ នៅខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ និងដើម្បីបង្ហាញភស្តុតាងនៃអគារដែលបានបាត់បង់ ។

ក្នុងសវនាការបឋម ឌុច នៅថ្ងៃទី១៧-១៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩ អង្គជំនុំជម្រះមិនបានអនុញ្ញាតឲ្យព្រះរាជអាជ្ញាដាក់បញ្ចូលវីដេអូចូលទៅក្នុងភស្តុតាងទេ ។ ទោះបីជាលោក កា សាវុត្ថ មេធាវីការពារក្តី ឌុច បានអះអាងកាលពីមុនថាខ្សែភាពយន្តដកស្រង់មិនបានបង្ហាញពីការចោទប្រកាន់ថ្មីទេ ដូច្នេះវាមិនអាចប៉ះពាល់នឹងសំណុំរឿងប្រឆាំងនឹងកូនក្តីលោកឡើយ ។ ក្នុងសវនាការបឋម លោក សាវុត្ថ បានបដិសេធសារណាដែលនឹងដាក់ខ្សែភាពយន្តដកស្រង់មកធ្វើជាភស្តុតាង ដោយសំអាងលើហេតុផលមួយចំនួន ។ ទីមួយ មេធាវីការពារក្តីបានអះអាងថា ខ្សែវីដេអូ និងសាក្សីដែលមានសក្តានុពលថ្មីគួរតែត្រូវបានពិនិត្យដោយយកចិត្តទុកដាក់ដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដែលបានចំណាយពេលមួយឆ្នាំដើម្បីរៀបចំសំណុំរឿង និងបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេតរយៈពេល១០ខែអំពីករណី ឌុច នៅខែខសភា ឆ្នាំ២០០៨ ។ ទីពីរ លោក សាវុត្ថ បានអះអាងថា ខ្សែវីដេអូនោះត្រូវបានប្រគល់ឲ្យដោយវៀតណាម "វីដេអូនេះមានជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងនយោបាយដែលអាចបិទបាំងការពិត" ហើយហេតុផលដែលយើងមិនអាចទទួលខ្សែភាពយន្តដកស្រង់គឺថា ខ្សែភាពយន្តនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម" ។ លោក សាវុត្ថ បានបន្ថែមទៀតថា អ្នកថតវីដេអូមន្ទីរស-២១ ជនជាតិវៀតណាម គួរតែត្រូវបានកោះហៅឲ្យមកផ្តល់សក្ខីកម្មនៅអង្គជំនុំជម្រះដើម្បីបញ្ជាក់ពីការពិត ។ ជាទីបញ្ចប់ដោយបង្ហាញពីភាពងឿងឆ្ងល់ថា ក្មេងៗដែលមាននៅក្នុងខ្សែវីដេអូមិនមែនជាក្មេងដែលនៅរស់

ពីមន្ទីរស-២១ លោក សាវុត្ថ បានចោទជាសំណួរថាតើក្មេងៗអាចរួចផុតពីបញ្ជារបស់ ឌុច ឲ្យសម្លាប់មនុស្សទាំងអស់នៅមន្ទីរស-២១ នៅពេលដែលវៀតណាមចូលមកដល់ទីក្រុងដោយរបៀបណា? "ហេតុអ្វីបានជាមានតែក្មេងនៅក្នុងវីដេអូនោះ? យើងដឹងហើយថាមិនមានក្មេងនៅសល់ពីមន្ទីរស-២១ ទេ ។ លោកបាននិយាយថា "ក្មេងៗទាំងនោះត្រូវបានយកទៅសម្លាប់អស់ទៅហើយ" ។ លោកបន្តទៀតថា "តើក្មេងដែលមិនមានអាហារហូបរយៈពេល៧ថ្ងៃ៧យប់អាចនៅរស់ដោយរបៀបណា"? បើក្មេងៗស្លាប់អស់ហើយ ហេតុអ្វីបានជាគេមានរូបរាងនៅក្នុងវីដេអូនោះ"?

នៅថ្ងៃទី១០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៩ មានសេចក្តីសម្រេចឲ្យមានការដាក់ភ័ស្តុតាងថ្មីនិងធ្វើសេចក្តីណែនាំទៅគ្រប់ភាគី ។ ដោយការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាងទៅអង្គជំនុំជម្រះថា "សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនបានដឹងពីវត្តមានរបស់ភ័ស្តុតាងនោះ មុនពេលដែលមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាទទួលវីដេអូនោះ" ។ អង្គជំនុំជម្រះបញ្ជាក់ទៅលើការអះអាងនេះថា "សហព្រះរាជអាជ្ញាពិតជាមិនអាចទទួលយកខ្សែភាពយន្តដកស្រង់ដែលពាក់ព័ន្ធបានទេ" ។ ជាងនេះទៅទៀតអង្គជំនុំជម្រះបានអះអាងថា "សហព្រះរាជអាជ្ញាមានឱកាសដាក់វីដេអូនោះ ពីព្រោះវាជាភ័ស្តុតាងដែលមានការជាប់ពាក់ព័ន្ធ" ។ អង្គជំនុំជម្រះប្រកាសសម្រេចទទួលយកវីដេអូមន្ទីរស-២១ ដោយសារតែខ្សែវីដេអូអាចជាភ័ស្តុតាងសម្រាប់បុរេជំនុំជម្រះ ។

ក្នុងអំឡុងពេលធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការដេញដោលដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា នៅថ្ងៃទីពីរនៃសវនាការដែលត្រូវនឹងថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៩ ព្រះរាជអាជ្ញាបានបង្ហាញ វីដេអូមួយរបស់លោក ជេមស៍ ជឿរ៉េន ដែលមានចំណងជើងថា "កម្ពុជា" នៅអង្គជំនុំជម្រះ ។ វីដេអូ នេះរួមមានខ្សែវីដេអូខ្លីដែលដកស្រង់ចេញពីវីដេអូមន្ទីរស-២១ ។ លោក ហ្វ្រង់ស័រ រូហ្ស មេធាវី ការពារក្តីអន្តរជាតិរបស់ ឌុច បានបដិសេធការដាក់បង្ហាញវីដេអូនេះ ពីព្រោះវីដេអូមន្ទីរស-២១ នៅមិនទាន់ត្រូវបានសម្រេចនៅឡើយទេ ។ អង្គជំនុំជម្រះក៏ស្នើឲ្យការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាបញ្ជាក់ថាតើ "វីដេអូដកស្រង់នេះគឺជាវីដេអូថ្មីឬជាវីដេអូចាស់ដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿង"? សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ រ៉ូប៊ើត ប៉ឺទី បានឆ្លើយតបដោយបញ្ជាក់ទៅអង្គជំនុំជម្រះថា "រាល់ភ័ស្តុតាងដែលយកមកបង្ហាញនៅថ្ងៃនេះគឺមាននៅក្នុងសំណុំរឿង ។ ដូច្នេះវាអាស្រ័យទៅលើអង្គជំនុំជម្រះសម្រេចថាភ័ស្តុតាងណាត្រូវទទួលការសម្រេចឲ្យប្រើ ហើយវាអាស្រ័យទៅលើអង្គជំនុំជម្រះដែលជាអ្នកផ្តល់ទម្ងន់ទៅឲ្យភ័ស្តុតាង ។ ដោយមិនពេញចិត្តនឹងការឆ្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាលោក ហ្វ្រង់ស័រ រូហ្ស ឆ្លើយតបថា "សហព្រះរាជអាជ្ញាបង្ហាញខ្សែភាពយន្តនេះ គឺដើម្បីគោលបំណងមួយស្រដៀងនឹងអ្វីដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើពាក្យបណ្តឹង ។ លោក ហ្វ្រង់ស័រ រូហ្ស បន្តទៀតថា "យើងមានពេលមួយឆ្នាំកន្លះដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេតជាមួយនឹងការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា" ។ ឯកសារមួយចំនួនត្រូវបានយកមកជជែក

និងពិភាក្សាក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេត ។ ប៉ុន្តែឯកសារមួយចំនួនមិនមែនឯកសារដែលត្រូវយកមកដដែកតទល់គ្នា" ។ លោក ហ្វេង់ស័រ រូហ្ស បានបញ្ចប់ដោយអះអាងថា "ប៉ុន្មានថ្ងៃមុនពេលចាប់ផ្តើមសវនាការ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានប្រកាសថា គេបានរកឃើញឯកសារសំខាន់ខ្លះដែលចង់យកមកធ្វើការចោទប្រកាន់ ។ ឥឡូវយើងឃើញអ្វីខ្លះ? យើងដឹងថាសហព្រះរាជអាជ្ញាមានឯកសារដែលមិនអាចយកមកតទល់ក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេត ។ នោះគឺខ្សែភាពយន្តដូចគ្នា! វីដេអូដកស្រង់ដូចគ្នា! នេះមិនមែនជាការកាត់ក្តីដោយយុត្តិធម៌ទេ ។ អង្គជំនុំជម្រះ បានធ្វើការកត់សម្គាល់ទៅលើភាពមិនយល់ស្របរបស់មេធាវីការពារក្តី ប៉ុន្តែបានសម្រេចថាការមិនយល់ស្រប នេះមានលក្ខណៈមិនសមស្របទេនៅពេលនេះ ។

នៅពេលដែលសួរអំពីភាពស្រដៀងគ្នារបស់វីដេអូ ដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿងនិងវីដេអូមន្ទីរ ស-២១ លោក ឆាំង យុ បានបកស្រាយថាចំណែក ឬផ្នែកខ្លះដែលទាក់ទងនឹងរបបខ្មែរក្រហមនៅទសវត្សរ៍៨០របស់វីដេអូស-២១ ត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់ដោយមិនមានការអនុញ្ញាតរបស់រដ្ឋាភិបាល ។ ហេតុដូច្នេះ ផ្នែកដកស្រង់ខ្លះដែលមាន វីដេអូដែលដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿងស្រដៀងនឹងវីដេអូ ស-២១ ។ អ្នកស៊ើបអង្កេតនៃការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាក៏បានដឹងពីរឿងនេះដែរ ។

នៅពេលដែលកុមារដែលនៅរស់ នង ចាន់ផល បានផ្តល់សក្ខីកម្មនៅថ្ងៃទី២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០០៩ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានស្នើឲ្យមានការបង្ហាញវីដេអូមន្ទីរស-២១ ។ មេធាវីការពារក្តីបានប្រឆាំងនឹងការពិតរបស់វីដេអូ ។ នៅថ្ងៃនោះ អង្គជំនុំជម្រះបានអះអាងថាអង្គជំនុំជម្រះមិនទាន់សម្រេចឲ្យបង្ហាញខ្សែភាពយន្តដកស្រង់ទាំងអស់នៅឡើយទេ ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សហព្រះរាជាអាជ្ញាបានស្នើឲ្យ នង ចាន់ផល មើលវីដេអូ ស-២១ ហើយធ្វើការវាយតម្លៃទៅលើការពិត ដោយអះអាងថាខ្សែភាពយន្តដកស្រង់មានការជាប់ពាក់ព័ន្ធគ្រប់ករណី ហើយអាចផ្តល់ភ័ស្តុតាងដែលបង្ហាញពីស្ថានភាពនៅមន្ទីរស-២១ អ្នកសម្លាប់ និងឧបករណ៍ធ្វើទារុណកម្ម ។ អង្គជំនុំជម្រះបានអះអាងថានឹងធ្វើសេចក្តីសម្រេចទៅលើវីដេអូស-២១នៅថ្ងៃក្រោយ ។

ដោយសារតែអង្គសវនាការមានជំហរខាងលើនេះ នៅរសៀលថ្ងៃទី២កក្កដាឆ្នាំ២០០៩ ចៅក្រម ស៊ីលវៀ ខាត់វ៉ាយត៍ បានអនុញ្ញាតឲ្យមានការបញ្ចាំងរូបភាពនឹងថ្កល់មួយរបស់មន្ទីរស-២១ ។ រូបភាពនឹងថ្កល់នោះ បានបង្ហាញពីក្មេងស្រាតពីរនាក់ដែលឈរនៅពីមុខទាហានវៀតណាម និងទាហានខ្មែរជាស្ត្រីមួយក្រុម ។ នង ចាន់ផល បានបង្ហាញថា គាត់និងប្អូនប្រុសរបស់គាត់គឺជាក្មេងនៅក្នុងខ្សែវីដេអូនោះ ប៉ុន្តែកាលពីពេលនោះគាត់មិនដឹងថា គាត់ត្រូវបានថតវីដេអូទេ ។

បន្ទាប់ពីសេចក្តីសម្រេចកាលពីថ្ងៃទី២៩ កក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ ទាក់ទងទៅនឹងខ្សែវីដេអូរបស់វៀតណាម មិនទំនងសោះថា ខ្សែភាពយន្តដើមនៅមន្ទីរស-២១ (ឬខ្សែភាពយន្តរូបភាពពដែលយក

មកពីមន្ទីរស-២១) នឹងត្រូវយកមកបញ្ចាំងនៅក្នុងសាលសវនាការទេ។ សម្រាប់ករណី០០១ ការបញ្ចាំងកុនអំពីមន្ទីរស-២១នេះ ពិតជាមិនអាចកើតមានទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ សម្រាប់ករណី០០២ តាមមើលទៅ ការិយាល័យចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចនឹងយកវីដេអូនៅមន្ទីរស-២១នេះមកបញ្ចាំងបាន។

កុមារដែលរួចរស់ជីវិតពីមន្ទីរស-២១ ការចងក្រងឯកសារទាក់ទងនឹងកុមារដែលរួចរស់ជីវិត

វីដេអូមន្ទីរស-២១ ដែលមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាទើបនឹងទទួលបាននាពេលថ្មីៗនេះមិនមែនជាភ័ស្តុតាងដំបូងស្តីអំពីកុមារដែលរស់ជីវិតពីមន្ទីរស-២១នោះទេ។ ភ័ស្តុតាងនិងឯកសារមួយចំនួនអំពីកុមាររួចរស់ជីវិតពីមន្ទីរស-២១ បានចេញមកដំបូងនៅពេលតុលាការប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជាប្រព្រឹត្តទៅនៅខែសីហាឆ្នាំ១៩៧៩ ដែលបានផ្តន្ទាទោសប៉ុលពតនិងអៀង សារី ដោយកំបាំងមុខពីបទប្រល័យពូជសាសន៍។ ឯកសាររបស់តុលាការប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជាត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅក្នុងឯកសារ *តុលាការប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជាធ្វើនៅភ្នំពេញដើម្បីកាត់ទោសបទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍នៃបន ប៉ុល ពត និង អៀង សារី (ខែសីហា១៩៧៩)* ដែលរៀបរៀងឡើងដោយ "ក្រុមអ្នកច្បាប់កម្ពុជា" និងក្រោយមកត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយក្នុងសៀវភៅ *អំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា*។ ឯកសារតុលាការប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជាដែលបានបញ្ចូលទៅក្នុងប្រភពទាំងពីរនេះមានបញ្ជាក់នូវការបំភ្លឺរបស់សាក្សីស្តីអំពីរបបខ្មែរក្រហម។ ជាឧទាហរណ៍ របាយការណ៍ស៊ើបអង្កេតរបស់ពីតុលាការប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជាបានបញ្ជាក់ពីកុមាររួចរស់ជីវិតពីមន្ទីរស-២១"កុមារម្នាក់ឈ្មោះដល" ។ ក្នុងចំណោមរឿងផ្សេងៗជាច្រើនទៀត នង ចាន់ដល បានបំភ្លឺនៅតុលាការប្រជាជនបដិវត្តន៍កម្ពុជាថា "ខ្ញុំឈ្មោះ នង ចាន់ដល អាយុ១០ឆ្នាំ ឪពុកខ្ញុំឈ្មោះ ចិន និង ម្តាយខ្ញុំឈ្មោះ យ៉ូវ ត្រូវ ប៉ុល ពត សម្លាប់។ ខ្ញុំមានប្អូនប្រុស២នាក់ នង ចាន់លី អាយុ៨ឆ្នាំ និងម្នាក់ទៀតដែលទើបអាយុបាន៥ខែស្លាប់នៅគុកទួលស្លែង។ ខ្ញុំត្រូវគេចាប់បញ្ជូនទៅគុកទួលស្លែងជាមួយម្តាយនិងប្អូនប្រុសទាំងពីររបស់ខ្ញុំ" ។

នៅក្នុងការសម្ភាសន៍ជាមួយ នង ចាន់ដល នៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ថ្ងៃទី២០កក្កដាឆ្នាំ២០០៩ ចាន់ដល បានប្រាប់យើងថា គាត់បានដឹងពីការបំភ្លឺរបស់គាត់នៅតុលាការប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជានៅដើមទសវត្សរ៍៨០។ បន្ទាប់ពីបានឃើញ សេចក្តីបំភ្លឺរបស់ដល នៅក្នុងសៀវភៅសង្ខេបពីតុលាការប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៧៩ ប្អូនប្រុសរបស់ នង ចាន់ដល នៅខេត្តតាកែវ បានមកស្វែងរក នង ចាន់ដល នៅមណ្ឌលកុមារកំព្រានៅទីក្រុងភ្នំពេញ។ ក្រោយមក នង ចាន់ដល និងប្អូនប្រុសរបស់គាត់បានជួបជុំគ្នាវិញ ក្រោយពីបានរស់នៅបែកគ្នាកាលពីជំនាន់ខ្មែរក្រហម។

នង ចាន់ដល បានទទួលស្គាល់ថា គាត់បានចូលរួមផ្តល់បទសម្ភាសន៍មិនដូវការជាច្រើន បន្ទាប់ពីគាត់ត្រូវបានសង្គ្រោះចេញពីមន្ទីរស-២១ ប៉ុន្តែគាត់មិនបានផ្តល់សក្ខីកម្មចំពោះមុខតុលាការប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជានោះទេ ហើយគាត់ក៏មិនដឹងថាគាត់បានជួយបំភ្លឺនៅពេលសវនាការឆ្នាំ១៩៧៩ នោះដែរ។

៣០ឆ្នាំក្រោយមក នៅពេលធ្វើបទសម្ភាសន៍នៅថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ នង ចាន់ដល បាន អានសក្ខីកម្មដែលដកស្រង់ចេញពីតុលាការប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជាជាលើកទីមួយ ។ ការអង្កេតរបស់គាត់ ទាក់ទងនឹងសក្ខីកម្មនេះមានដូចតទៅៈ ទីមួយ សក្ខីកម្មកាលពីឆ្នាំ១៩៧៩ មានលក្ខណៈលម្អិតខ្លាំង ប៉ុន្តែ នង ចាន់ដល មិនចាំថាគាត់ពិតជាបានផ្តល់នូវការពិពណ៌នាពីបទពិសោធន៍របស់គាត់លម្អិតដូច្នេះឡើយ ។ ទីពីរ ចេញពីអ្វីដែលគាត់ចាំបាន ការពិតនិងភាពស៊ីគ្នានៅក្នុងសក្ខីកម្មមានតិចតួចបំផុត ប្រៀបធៀបទៅ នឹងអ្វីដែលគាត់ចាំបាន ។ នង ចាន់ដល បានកត់សម្គាល់នូវភាពស៊ីគ្នាខ្វះដូចជាកំណត់សម្គាល់របស់គាត់ ជាពិសេសទៅលើ អគារ“គ” និងការសម្រាកនៅជាន់ទីពីរ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ ចាន់ដល មិន ដែលត្រូវគេបង្ហាញនូវរូបភាពសាកសព “ម្តាយរបស់គាត់ដែលពុំមានពោះវៀន” ហើយគាត់ក៏មិនដែល ត្រូវគេធ្វើទារុណកម្មឬវាយដំ និងមិនដែលឃើញអ្នកទោសណាម្នាក់ត្រូវគេ “ត្រូវ ជ្រមុជចូលក្នុងទឹក” ហើយក៏មិនដែល ឃើញអ្នកណាម្នាក់ត្រូវគេសម្លាប់ដែរ ។ នង ចាន់ដល កត់សម្គាល់បន្តទៀតថា សេចក្តីបំភ្លឺរបស់គាត់ ប្រហែលជានឹងលាយជាមួយនឹងសេចក្តីបំភ្លឺរបស់អ្នករួចរស់ជីវិតដទៃទៀត ។

ជី ទេវិទ្ធិ អ្នកធ្វើបទសម្ភាសន៍របស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារបានកត់សម្គាល់ថា ការស៊ើបអង្កេត ដែលមិនសូវមានគុណភាពនៅឆ្នាំ១៩៧៩និងការណ៍ដែលអ្នកនិពន្ធរបស់ឯកសារចងក្រងមិនបានបញ្ចេញ ឈ្មោះខ្លួនឯងតែបែរជាដាក់ថា “ក្រុមអ្នកច្បាប់កម្ពុជា”ទៅវិញនោះ បានបង្កើតឲ្យមានចម្ងល់ចំពោះភាព ត្រឹមត្រូវរបស់សក្ខីកម្ម ។ នង ចាន់ដល បានបន្ថែមថាសក្ខីកម្មរបស់គាត់ ប្រហែលជាបានមកពីសំណួរ នាំមុខដែលបានចោទសួរទៅគាត់ ហើយគាត់មិនបានយល់ច្បាស់ដោយសារកាលនោះគាត់ នៅក្មេងពេក គាត់បានឆ្លើយយល់ព្រមទៅគេវិញ ។ ជាងនេះទៅទៀតវាអាចទៅរួចដែលថាសេចក្តីបំភ្លឺរបស់ ចាន់ដល ត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរឬពន្លើសដោយចេតនាដើម្បីធានាឲ្យបាននូវការផ្តន្ទាទោសចំពោះ ប៉ុល ពត និងអៀង សារី ។ ឧទាហរណ៍ របាយការណ៍ស៊ើបអង្កេតរបស់តុលាការប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជាបានបញ្ជាក់នូវ សេចក្តីអះអាងរបស់ នង ចាន់ដល យ៉ាងច្បាស់ថា “រាល់ពេលដែលពួកប៉ុលពតខឹងគាត់តែងតែវ៉ៃ យើងដោយគ្មានត្រាប្រណីឡើយ ។ ពេលខ្ញុំនៅក្នុងគុក ខ្ញុំឃើញក្រុម ប៉ុល ពត ធ្វើទារុណកម្មយ៉ាង សាហាវឃោរឃៅបំផុតមកលើអ្នកទោស” ។ បន្ទាប់ពីធ្វើទារុណកម្មមកលើអ្នកទោសរួចមក នង ចាន់ដល បន្តថា “ក្រុម ប៉ុល ពត បែរជាផ្ទុះសំណើចយ៉ាងរីករាយ” ។ នៅពេលនោះភាសាដែល នង ចាន់ដល បានប្រើប្រាស់ស្តាប់ទៅដូចជា ភាសាបែបឃោសនាយ៉ាងលង់ស្លុងជាងភាសា ដែលក្មេងម្នាក់ផ្តល់នូវ សក្ខីកម្មអំពីបទពិសោធន៍របស់ខ្លួននៅមន្ទីរស-២១ទៅទៀត ។ ការចងក្រងនូវការបំភ្លឺបែបនេះធ្វើឲ្យ រឿងរ៉ាវរបស់ នង ចាន់ដល មានភាពគួរឲ្យជឿជាក់បានដែលថាគាត់នៅរស់ពីមន្ទីរស-២១ ។

ខ្សែវីដេអូពិតប្រាកដរបស់កុមាររងគ្រោះនៅមន្ទីរស-២១ បានលេចរូបរាងនៅក្នុងភាពយន្ត ឯកសារ“ឆ្នាំសូន្យៈ កម្ពុជាស្លាប់ដោយស្ងៀមស្ងាត់” នៅពេលដែលរឿងនេះកំពុងតែដាក់បញ្ចាំងតាម

ទូរទស្សន៍នៅខែតុលាឆ្នាំ១៩៧៩ ។ អ្នករួចរស់ជីវិតពីគុកទួលស្លែងបួននាក់ ដែលរួមមាន វ៉ាន់ ណាត និងអ៊ឹង ប៉ិច ត្រូវបានបង្ហាញជាមួយនឹងកុមារដែលត្រូវបានដឹងច្បាស់ថាជាកុមាររួចរស់ជីវិតពីស-២១ ចំនួន៤នាក់ ។ ជាមួយគ្នានោះ ខ្សែភាពយន្ត "កុមារកម្ពុជា" ដែលផលិតដោយរបបសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជានៅទសវត្ស៨០ ក៏មានរូបភាពរបស់កុមារដែលរួចរស់ជីវិតពីស-២១ដែរ ។

ក្រោយពីខ្មែរក្រហមដួលរលំទៅ ទីកន្លែងនិងអត្តសញ្ញាណរបស់កុមាររួចរស់ពីស-២១ត្រូវបានគេស្គាល់ ។ ក្រោយពីចាន់ផលត្រូវបានបញ្ជូនទៅមណ្ឌលកុមារកំព្រា គណៈប្រតិភូបានធ្វើទស្សនកិច្ចនៅមណ្ឌលនោះនិងស្នើសុំមើលទីកន្លែងដែល ផល ជាប់ឃុំឃាំងនៅមន្ទីរស-២១ ។ ចាន់ផល បានធ្វើជាមគ្គុទេសក៍នាំគណៈប្រតិភូមើលជុំវិញស-២១ និងរំលឹកឡើងវិញនូវរឿងរ៉ាវដែលបានកើតឡើងចំពោះគាត់ ។

ការត្រឡប់មកវិញរបស់ នង ចាន់ផល

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អស់រយៈជាច្រើនឆ្នាំទីកន្លែងនិងអត្តសញ្ញាណរបស់កុមារដែលរស់រានមានជីវិតបានលុបបាត់បង់ទៅ បន្សល់ទុកនូវតែការចងចាំ ឯកសារ រូបថត និងខ្សែវីដេអូប៉ុណ្ណោះ ។ នៅពេល លោក ឆាំង យុ ចាប់ផ្តើមធ្វើការស្រាវជ្រាវទៅលើមន្ទីរស-២១ក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំនៅឆ្នាំ ២០០០ គាត់ចាប់ផ្តើមយល់បន្តិចម្តងៗអំពីកុមារដែលរស់រានមានជីវិតពីមន្ទីរនោះ ។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះលោក ឆាំង យុ ថែមទាំងបានជំរុញឲ្យអ្នកផលិតខ្សែភាពយន្តជនជាតិខ្មែរបារាំងលោក រិទ្ធី ប៉ាន់ ថតខ្សែភាពយន្តអំពីមន្ទីរស-២១ព្រមទាំងបញ្ចូលរឿងរ៉ាវរបស់កុមារដែលសល់ជីវិតពីមន្ទីរស-២១ផង ប្រសិនបើគាត់អាចស្វែងរករឿងរ៉ាវនេះបាន ។ កុមារម្នាក់ក្នុងចំណោមកុមាររងគ្រោះ នង ចាន់ផល ត្រូវបានគេរកឃើញ ។ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលខ្សែភាពយន្តឯកសារឆ្នាំ២០០៣របស់ រិទ្ធី ប៉ាន់ៈ ស-២១ៈ ម៉ាស៊ីនសម្លាប់មនុស្សរបស់ខ្មែរក្រហមបានប្រមូលនូវអតីតអ្នកជាប់ឃុំឃាំងនិងឆ្មាំគុកមកជួបគ្នាឡើងវិញ ប៉ុន្តែលោក រិទ្ធី ប៉ាន់ មិនបានបញ្ចូលកុមារនោះទៅក្នុងសាច់រឿងទេ ។

បន្ទាប់ពីមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារទទួលបាននូវខ្សែវីដេអូស-២១ ពីរដ្ឋាភិបាលវៀតណាមនៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៨ មជ្ឈមណ្ឌលបានចាប់ផ្តើមធ្វើការស្រាវជ្រាវថ្មីមួយដោយបំពាក់ជាមួយរូបថតរបស់កុមារដែលធ្លាប់ជាប់នៅមន្ទីរឃុំឃាំងស-២១ ដែលបច្ចុប្បន្ននេះ អាចមានអាយុចន្លោះពី៤០-៥០ឆ្នាំ និងអាចផ្តល់នូវភស្តុតាងផ្ទាល់ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានកើតមាននៅមន្ទីរស-២១ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ វាមិនមែនដោយសារតែខ្សែវីដេអូស-២១ដែលទើបទទួលបានថ្មី ឬការប្រើប្រែងជាថ្មីម្តងទៀតរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារទេដែលធ្វើឲ្យកុមារដែលសល់ជីវិតពីស-២១ លេចមុខត្រឡប់មកវិញ ។ តាមពិតគឺនៅដើមខែកុម្ភៈឆ្នាំ២០០៩ ការផ្សាយរបស់ទូរទស្សន៍និងវិទ្យុបានធ្វើឲ្យ នង ចាន់ផល ត្រឡប់មកវិញម្តងទៀតក្នុងចំណាប់អារម្មណ៍របស់សាធារណជន ។ ដំបូង វិទ្យុអាស៊ីសេរីបានធ្វើការផ្សាយ

កម្មវិធីមួយអំពីសវនាការ ឌុច ដែលខិតជិតមកដល់ ។ បើយោងតាមលោក ជី ទេរិទ្ធិ នៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា មានមនុស្សម្នាក់បានទូរស័ព្ទចូលមកក្នុងកម្មវិធីវិទ្យុអះអាងថា ខ្លួនគឺជាកុមារដែលរួចរស់ជីវិតពីស-២១ ហើយសុំព័ត៌មានបន្ថែមទៀតអំពីអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ លោក ជី ទេរិទ្ធិ បានស្តាប់កម្មវិធីនេះ ហើយព្យាយាមរកលេខទំនាក់ទំនងដើម្បីទាក់ទងទៅវិញ ប៉ុន្តែ ជី ទេរិទ្ធិ មិនអាចទាក់ទងអ្នកទូរស័ព្ទចូលកម្មវិធីសោះ ហើយខ្លាចថាកុមារដែលរួចរស់មានជីវិតត្រូវបាត់ទៅវិញម្តងទៀត ។

បន្ទាប់ពីបានមើលកម្មវិធីទូរទស្សន៍ អំពីការដាក់ពាក្យបណ្តឹងធ្វើជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា នៅថ្ងៃទី៤ខែកុម្ភៈឆ្នាំ២០០៩ នង ចាន់ផល បានធ្វើដំណើរមកកាន់សារមន្ទីរប្រល័យពូជសាសន៍ទួលស្លែង ។ បុគ្គលិកនៅទួលស្លែងបានប្រាប់គាត់ឲ្យទាក់ទងសាលាក្តីខ្មែរក្រហមឬមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។ ពេល នង ចាន់ផល មកដល់អង្គភាពជនរងគ្រោះរបស់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម គាត់មានបំណងដាក់ពាក្យបណ្តឹង ធ្វើជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដោយអះអាងថាគាត់គឺជាកុមាររងគ្រោះនៅមន្ទីរស-២១ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ អង្គភាពជនរងគ្រោះមិនអាចធ្វើការដាក់ពាក្យបណ្តឹងឲ្យគាត់បានទេដោយសារ តែការដាក់ពាក្យបណ្តឹងនេះហួសពេលកំណត់ថ្ងៃទី២ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩ រយៈពេល២ថ្ងៃទៅហើយ ។ បុគ្គលិកអង្គភាពជនរងគ្រោះ កញ្ញា ហ៊ុយ សម្ផស្ស ក៏បានផ្តល់យោបល់ទៅ នង ចាន់ផល ថា គាត់គួរតែទៅរកមើល ឯកសារប្រវត្តិរូបរបស់ឪពុកម្តាយគាត់នៅការិយាល័យមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងអាចស្វែងរកព័ត៌មានដើម្បីក្លាយជាសាក្សីចំពោះហេតុការណ៍នោះ ។ នៅពេលដែលចាន់ផលមកដល់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា លោក ឆាំង យុ បានសួរនាំគាត់អំពីរឿងរ៉ាវលម្អិត និងបញ្ជាក់ថា គាត់គឺជាពិតជាកុមារដែលរួចរស់ជីវិតពីមន្ទីរស-២១ មែន ។ បន្ទាប់មក លោក ឆាំង យុ បានបង្ហាញ នង ចាន់ផល នូវខ្សែវីដេអូមន្ទីរស-២១ ដែលទើបនឹងទទួលបានថ្មីៗ ពេលនោះ នង ចាន់ផល បានបញ្ជាក់ថាគាត់ពិតជាកុមារម្នាក់ដែលមានអាយុច្រើនជាងគេនៅក្នុងវីដេអូ និងបានកត់សម្គាល់អំពីការស្ម័គ្រចិត្តរបស់គាត់ក្នុងការធ្វើជាកសិណសាក្សី ប្រសិនបើចាំបាច់ ។ មួយថ្ងៃក្រោយមក មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារបានរកឃើញប្រវត្តិរូបរបស់ឪពុកគាត់នៅមន្ទីរស-២១ ។

នៅថ្ងៃទី១៣ខែកុម្ភៈឆ្នាំ២០០៩ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានប្រកាសជាសាធារណៈថា នង ចាន់ផល និងប្អូនប្រុសរបស់គាត់ នង ចាន់លី ត្រូវបានរកឃើញនិងបញ្ជាក់ថាជាបងប្អូនដែលជាកុមារក្នុងចំណោមកុមារទាំង៥នាក់នៅក្នុងខ្សែវីដេអូមន្ទីរស-២១ ដែលផ្តល់ជូនដោយវៀតណាម ។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាថែមទាំងបានធ្វើការកត់សម្គាល់ថា នង ចាន់ផល បានដឹងពីការស្លាប់របស់កុមារម្នាក់ក្នុងចំណោមកុមារទាំង៥នាក់នៅក្នុងវីដេអូ ។ ជាភ័ស្តុតាងបញ្ជាក់បន្ថែមថា នង ចាន់ផល គឺពិតជា

កុមាររងគ្រោះពីមន្ទីរស-២១ នៅថ្ងៃទី២០ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩ បីថ្ងៃក្រោយពីចំណាំបាននូវរូបភាពរបស់អតីតកុមាររងគ្រោះនៅមន្ទីរស-២១នៅក្នុងកាសែតក្នុងស្រុកមួយ លោក ខៀវ កូឡា ដែលធ្លាប់ជាបុគ្គលិកអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងជាអ្នកយកព័ត៌មានសាច់រឿងតុលាការប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជា បានទំនាក់ទំនងលោក ឆាំង យុ ពីរឿងដែលគាត់បានធ្វើ បទសម្ភាសន៍រួចម្តងមកហើយពីកុមាររងគ្រោះកាលពីឆ្នាំ១៩៧៩ ។ ដើម្បីបញ្ជាក់ថាលោកពិតជាបានសម្ភាសមែន លោក ខៀវ កូឡា បានផ្ញើសារអេឡិចត្រូនិចមកកាន់ លោក យុ ដោយភ្ជាប់នូវរូបថតដែលលោកបានថតជាមួយ នង ចាន់ផល នៅឆ្នាំ១៩៧៩ផង ហើយ នង ចាន់ផល ក្រោយមកបានបញ្ជាក់ពីភាពពិតប្រាកដរបស់រូបថតនេះ ។ ក្រោយមក លោក ខៀវ កូឡា បានមកជួបលោក ឆាំង យុ នៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជានិងបានប្រគល់នូវរូបថតដើមរបស់លោកជាមួយ នង ចាន់ផល និងរូបថត១០ សន្លឹកទៀតរបស់មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដែលគាត់បានរកឃើញនៅឆ្នាំ១៩៧៩ក្នុងអគារចាស់មួយក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ។

មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អាឡែន វើនើ បានដាក់ពាក្យស្នើសុំទៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាដើម្បីពន្យារពេលកំណត់ទទួលពាក្យបណ្តឹងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដោយហេតុថាស្ថានភាពដ៏កម្ររបស់ចាន់ផលដែលជាកុមាររងគ្រោះនៅមន្ទីរស-២១ និង ដោយសារថាគាត់មិនបានដឹងពីដំណើរប្រព្រឹត្តទៅនៃអ.វ.ត.ក ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ នៅថ្ងៃទី១០ មីនា ឆ្នាំ២០០៩ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញបានសម្រេចថា "មេធាវីតំណាងឲ្យលោក នង ចាន់ផល មិនទាន់ផ្តល់ជូនអង្គជំនុំជម្រះនូវព័ត៌មានណាមួយដើម្បីស្នើថា មានស្ថានភាពលើកលែងណាមួយដែលរារាំងគាត់មិនឲ្យដាក់ពាក្យបណ្តឹងទៅ តាមពេលវេលាដែលកំណត់ដោយអង្គជំនុំជម្រះទេ" ។ ហេតុដូច្នេះ ពាក្យបណ្តឹងរបស់ នង ចាន់ផល ដើម្បីក្លាយជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបានបដិសេធ ។ អង្គជំនុំជម្រះបានធ្វើការកត់សម្គាល់ថា ទោះបីការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាអាចហៅ នង ចាន់ផល មកធ្វើជាសាក្សីបានឬយ៉ាងណានោះនឹងត្រូវសម្រេចនៅពេលក្រោយ ។ ការតាំងខ្លួនជាសាក្សីរបស់ នង ចាន់ផល ត្រូវបានសម្រេចដោយអង្គជំនុំជម្រះនៅថ្ងៃទី១០ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៩ ។ មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី លោក ការីម ខាន់ និង អាឡែន វើនើ បានសម្រេចថា បន្ទាប់ពី នង ចាន់ផល ត្រូវបានសម្រេចឲ្យធ្វើជាសាក្សីរួចហើយនោះ វានឹងមិនសូវសមរម្យក្នុងការបន្តជួយ នង ចាន់ផល ទៀតទេ ព្រោះគាត់មិនមែនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។

នៅថ្ងៃទី១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩ ដោយមានការផ្តួចផ្តើមពីមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារខ្លួនឯង ជី ទេរិទ្ធិ និង វ៉ាន់ថាន់ ពៅដារ៉ា បានធ្វើការសម្ភាសន៍ នង ចាន់ផល ហើយបន្ទាប់មក បានផ្តល់នូវឯកសារនេះ ទៅឲ្យសហព្រះរាជអាជ្ញា ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានផ្តល់ចម្លើយរបស់ នង ចាន់ផល ទៅក្រុមការពារក្តីនៅថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ មួយថ្ងៃមុននឹង នង ចាន់ផល កំណត់ឡើងធ្វើ

សក្ខីកម្ម ។ នៅសវនាការនាថ្ងៃទី២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ វីលៀម ស្មីត ស្នើសុំទៅកាន់អង្គជំនុំជម្រះ ដើម្បីធ្វើសេចក្តីកត់សម្គាល់ទៅលើសេចក្តីស្នើសុំដែលខ្លួនបានដាក់ទៅកាលពីព្រឹកប៉ុន្មាននាទីមុនម៉ោងប្រាំបួនព្រឹក ។ សំណើពីសហព្រះរាជអាជ្ញា គឺសុំឲ្យអង្គជំនុំជម្រះដាក់បន្ថែមនូវបទសម្ភាសន៍របស់ នង ចាន់ផល នៅខែកុម្ភៈចូលទៅក្នុងសំណុំរឿងដោយយោងទៅតាមវិធាន៨៧ ។ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាទទួលស្គាល់ថា «ចម្លើយរបស់ចាន់ផលគួរតែត្រូវបាន ប្រគល់ជូនដោយការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា ប៉ុន្តែដោយសារតែភាពមិនទាក់ទងគ្នារវាងបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនិងការផ្តល់នូវឋានៈជាសាក្សីដល់ នង ចាន់ផល ដែលមិនមានទំនាក់ទំនង ហើយការផ្តល់ជូននូវបទសម្ភាសន៍ត្រូវបានមើលរំលង» ។ បន្ថែមពីលើនោះទៀត សហព្រះរាជអាជ្ញាបានធ្វើការកត់សម្គាល់ជាពិសេសពីសារសំខាន់ក្នុងការអនុញ្ញាតឲ្យគ្រប់ភាគីទាំងអស់យោងទៅលើបទសម្ភាសន៍ក្នុងពេល នង ចាន់ផល ធ្វើសក្ខីកម្ម ។

លោកមេធាវីការពារក្តីកម្ពុជា កា សាវុត្ថ និងអន្តរជាតិ កញ្ញា ខេននីហ្សា បានប្រឆាំងដោយដោគជ័យជាមួយនឹងអង្គជំនុំជម្រះថា បទសម្ភាសន៍នេះមិនគួរបញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង ឬក៏ធ្វើជាឯកសារយោងក្នុងពេលធ្វើសក្ខីកម្មនោះទេ ។ លោក ការ សាវុត្ថ បានលើកឡើងថា មេធាវីការពារក្តីបានទទួលនូវបទសម្ភាសន៍មួយថ្ងៃមុនពេលចាន់ផលធ្វើសក្ខីកម្ម ទោះបីជាសហព្រះរាជអាជ្ញាមានឯកសារនៅក្នុងដៃតាំងពីខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩ ក៏ដោយ ហេតុនេះមេធាវីការពារក្តីពុំមានពេលវេលាដើម្បីអានបទសម្ភាសន៍ឡើងវិញនិងរៀបចំទុកជាមុនទេ ។ បន្ថែមពីលើនោះ កញ្ញា ខាននីហ្សា បញ្ជាក់ថា ឯកសារនេះមិនគួរអនុញ្ញាតឲ្យដាក់នៅក្នុងសំណុំរឿងទេ ពីព្រោះមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារ ដែលជាអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយ បានធ្វើការសម្ភាសន៍យករឿងរ៉ាវរបស់សាក្សីជំនួសឲ្យមន្ត្រីរបស់អ.វ.ត.កទៅហើយ ដែលសាក្សីត្រូវតែធ្វើពាក្យសម្បថ ។ ហេតុដូចនេះ ចាន់ផល បានឡើងធ្វើសក្ខីកម្មនៅថ្ងៃទី២ ខែកក្កដា ដោយគ្មានឯកសារជំនួយ ។

សក្ខីកម្មរបស់ នង ចាន់ផល

ឪពុករបស់ នង ចាន់ផល គឺជាសមាជិកមួយរូបក្នុងបក្សកុំម្មុយនីស្តកម្ពុជា ហើយនៅឆ្នាំ១៩៧៨ ខ្មែរក្រហមបានបញ្ជូនគាត់មកភ្នំពេញ ។ ពីរខែក្រោយមក នង ចាន់ផល ម្តាយរបស់គាត់និងប្អូនប្រុសរបស់គាត់ត្រូវខ្មែរក្រហមបញ្ជូនមកភ្នំពេញដែរ ដោយសន្យាថានឹងឲ្យគាត់ជួបឪពុកគាត់ ។ ក្រោយពីស្នាក់នៅស្ថានីយរថភ្លើងចំនួនបីថ្ងៃ គ្រួសារ និង នង ចាន់ផល ផ្ទាល់ត្រូវខ្មែរក្រហមបញ្ជូនទៅមន្ទីរស-២១ជាមួយស្ត្រីបីនាក់ផ្សេងទៀត និងកូនតូចរបស់ស្ត្រីនោះ ។ នៅពេលទៅដល់មន្ទីរស-២១ នង ចាន់ផល មើលឃើញម្តាយគាត់កំពុងតែត្រូវឆ្មាំគុកវាយរហូតដល់សន្លប់ ។ អ្នកធ្វើការនៅក្នុងគុកបានចាប់ទាញសក់ក្បាលគាត់ឲ្យងើបពីដី ហើយបន្ទាប់មកទះកំផ្លៀងនិងទាត់គាត់ ។ ចុងក្រោយ ទើប

បុគ្គលិកម្នាក់របស់មន្ទីរស-២១ ថតរូបគាត់ដើម្បីធ្វើប្រវត្តិរូប ។ នង ចាន់ផល និងគ្រួសារមិនត្រឹមតែមិនបានជួបឪពុកទេ តែថែមទាំងត្រូវជាប់ឃុំឃាំងនៅក្នុងបន្ទប់ធំមួយជាមួយស្ត្រីពីរនាក់និងកូនទាំងបីរបស់ស្ត្រីនោះថែមទៀត ។ នង ចាន់ផល បានធ្វើការកត់សម្គាល់ថា ក្មេងម្នាក់ក្នុងចំណោមក្មេងទាំងបីមានអាយុប្រហែល៣ឆ្នាំម្នាក់ទៀតមានអាយុតិចជាងបីឆ្នាំ និងចុងក្រោយគឺជាទារកដែលនៅបៅដោះនៅឡើយ ។ ក្រោយពីសម្រាកនៅលើឥដ្ឋមួយយប់ដោយគ្មានម្ហូបអាហារបន្តិចចូលពោះសោះនោះ នង ចាន់ផល ប្អូនប្រុសរបស់គាត់ និងកុមារដទៃទៀតត្រូវខ្មែរក្រហមបំបែកចេញពីម្តាយរបស់ខ្លួន ។ នង ចាន់ផល មានអាយុ៩ឆ្នាំ អាយុបងគេបង្អស់ក្នុងចំណោមកុមារទាំង៥នាក់នៅមន្ទីរស-២១ ។ ក្រោយមកខ្មែរក្រហមបានយកគាត់ទៅដាក់នៅកន្លែងរោងជាងក្រោយអគារ «គ» របស់មន្ទីរស-២១ ដែលមានជាងឈើនិងជាងស្មិតធ្វើការនៅកន្លែងកខ្វក់នោះ ។ កុមារទាំងអស់ត្រូវសម្រាកនៅក្រោយរោងជាងដោយមានស្ត្រីចំណាស់ម្នាក់ជាអ្នកមើលថែរក្សាគាត់ ។ នង ចាន់ផល អាចមើលទៅកាន់បង្អួចបន្ទប់ដែលជាកន្លែងគាត់ជាប់ឃុំជាមួយម្តាយគាត់ពីកន្លែងរោងជាងនោះ ។ នង ចាន់ផល បានឆ្លើយថា «ពេលខ្ញុំនៅក្រោយរោងជាង ខ្ញុំអាចមើលទៅក្រោយឃើញម្តាយខ្ញុំ កំពុងតែឈរកាន់ចំរឹងបង្អួចមើលមកខ្ញុំ ។ ខ្ញុំដឹងថាគាត់ចង់និយាយមករកខ្ញុំពីរឿងអ្វីមួយ ប៉ុន្តែកន្លែងដែលគាត់ឈរនិងកន្លែងខ្ញុំនៅវាឆ្ងាយពីគ្នាពេក ។ ខ្ញុំឃើញគាត់បានតែមួយភ្លែតប៉ុណ្ណោះ ហើយខ្ញុំមិនដែលបានឃើញគាត់ទៀតទេតាំងពីពេលនោះមក ។

ពេលដែលមានការរត់ចេញពីមន្ទីរស-២១នៅដើមខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ស្ត្រីចំណាស់ដែលថែរក្សាកុមារ បានប្រាប់ឲ្យ នង ចាន់ផល ចាកចេញពីមន្ទីរស-២១ជាមួយគាត់ ប៉ុន្តែ នង ចាន់ផល មិនអាចចាកចេញដោយគ្មានម្តាយគាត់ទេ ។ នង ចាន់ផល មិនអាចបីកូនក្មេងដែលឈឺទាំងអស់បាន គាត់ក៏លាក់កុមារផ្សេងទៀតនៅក្នុងគំនរខោអាវនៅរោងជាងនោះ ។ ដោយចង់រង់ចាំម្តាយគាត់នៅក្បែរអគារដែលគាត់គិតថាម្តាយគាត់ជាប់ឃុំនោះ នង ចាន់ផល ប្អូនប្រុសគាត់និងកុមារអាយុ៣ឆ្នាំម្នាក់ទៀតដែលអាចដើរបាន បានលាក់ខ្លួននៅជិត គំនរខោអាវ និងគ្រឿងសង្ហារិមបាក់បែក ។ ក្រោយមក នង ចាន់ផល បានប្រថុយចេញពីកន្លែងលាក់ខ្លួនទៅរកម្តាយរបស់គាត់ ប៉ុន្តែគាត់តក់ស្លុតជាខ្លាំងដោយឃើញសាកសពជាប់ច្រវាក់នៅលើគ្រែ ។ ដោយហេតុនេះ គាត់ក៏ត្រឡប់ទៅរោងជាងវិញហើយនៅជាមួយកុមារដទៃទៀត ។ កុមារទាំងអស់ផឹកទឹកភ្លៀងដែលនៅសល់ បរិភោគបបរដួម រហូតទាល់តែទាហានវៀតណាមពីរនាក់រកឃើញ ហើយបានកាប់ទានិងដាំបាយឲ្យគាត់ហូប ។ មួយថ្ងៃក្រោយមក ទាហានវៀតណាមនិងកម្ពុជាមួយក្រុមធំបានមកដល់មន្ទីរស-២១ ។ ក្រោយពីស្នាក់នៅជាមួយទាហានវៀតណាមមួយរយៈ នង ចាន់ផល បានទៅរស់នៅក្នុង មណ្ឌលកុមារកំព្រាមួយនៅជិតពហុកីឡដ្ឋានជាតិអូឡាំពិក ។

ក្នុងចំណោមកុមារដែលជាប់នៅមន្ទីរស-២១នាពេលនោះ កុមារដែលមានអាយុតិចជាងគេបានស្លាប់នៅក្នុងគុក ប្រហែលជាដោយសារភាពអស់កម្លាំងនិងអត់ឃ្លាន ។ ចំណែកឯកុមារ៤នាក់ ផ្សេងទៀត នៅរស់ ។ ចាន់ផល និងប្អូនប្រុសគាត់ត្រូវគេដាក់ឲ្យនៅក្នុងមណ្ឌលកុមារកំព្រាផ្សេងៗគ្នានៅភ្នំពេញ ហើយក្មេងស្រីពីរនាក់ទៀតប្រហែលជារស់នៅប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ ឬក៏ ជប៉ុន ក្រោយពីជនជាតិអាល្លឺម៉ង់ម្នាក់បានរើសយកទៅចិញ្ចឹម ។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជានៅបន្តស្រាវជ្រាវរកក្មេងស្រីទាំងពីរនាក់នោះទៀត ។

ប្រវត្តិរូបអ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២១

ក្នុងពេលដំណើរការ មន្ទីរស-២១ដែលជាមន្ទីរឃុំឃាំងនិងសួរចម្លើយ បុគ្គលិកមន្ទីរស-២១បានធ្វើការកត់ត្រាប្រវត្តិរូបរបស់អ្នកទោសយ៉ាងល្អិតល្អន់ និងធ្វើការសួរចម្លើយដោយប្រយ័ត្នប្រយែងបំផុត ។ ដោយសារកងទ័ពវៀតណាមសម្រុកចូលមកក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញលឿនពេកនៅដើមខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ឌុច និងបុគ្គលិកស-២១ មិនមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីកម្ទេចឯកសារទាំងអស់បានទេ ។ បច្ចុប្បន្នឯកសារប្រវត្តិរូបអ្នកទោសត្រូវបានប្រើប្រាស់ធ្វើជាភស្តុតាងនៅចំពោះមុខអ.វ.ត.ក សម្រាប់អ្នកដែលជាប់ឃុំឃាំងនៅមន្ទីរស-២១ ។

ពេល នង ចាន់ផល ធ្វើដំណើរទៅការិយាល័យមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារនៅថ្ងៃទី៤កុម្ភៈឆ្នាំ២០០៩ បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលបានរកឃើញប្រវត្តិរូបឪពុកគាត់ដែលជាប់នៅស-២១ ឈ្មោះ នង ចិន និងបានផ្តល់ឯកសារនេះទៅការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា ។ ប្រវត្តិរូបរបស់ នង ចិន មានឈ្មោះប្រពន្ធរបស់គាត់ឈ្មោះ មុំ យ៉ោង ប៉ុន្តែមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារមិនអាចស្រាវជ្រាវរកប្រវត្តិរូបសង្ខេបរបស់ម្តាយគាត់បានទេ ។

ឌុចបដិសេធសក្ខីកម្មរបស់ នង ចាន់ផល

នៅពេលដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់ជូនអង្គជំនុំជម្រះនូវប្រវត្តិរូបឪពុកចាន់ផលនៅថ្ងៃទី២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ ឌុចបានទទួលស្គាល់ថា ប្រសិនបើប្រវត្តិរូបនរណាម្នាក់សល់ពីស-២១ នោះគាត់នឹងទទួលស្គាល់ថាអ្នកនោះពិតជាបានជាប់នៅស-២១ និងពិតជាបានសម្លាប់មែន ។ ហេតុនេះ ឌុចបានទទួលស្គាល់នូវការទទួលខុសត្រូវចំពោះការជាប់ឃុំឃាំងនិងការស្លាប់របស់ឪពុក នង ចាន់ផល ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ ដោយសារថា ឪពុកម្តាយរបស់ នង ចាន់ផល មិនត្រូវបានយកទៅមន្ទីរស-២១ ទាំងអស់គ្នា ឌុច បានធ្វើការសន្និដ្ឋានថា ឪពុករបស់គាត់ត្រូវគេបញ្ជូនទៅស-២១ ដែលមានប្រវត្តិរូបជាភស្តុតាង រីឯម្តាយនិងកូនប្រហែលជាបញ្ជូនទៅមន្ទីរឃុំឃាំងណាផ្សេង ពីព្រោះតែគ្មានប្រវត្តិរូបម្តាយនៅសល់ ។ ឌុច បានធ្វើការបកស្រាយថា "ប្រហែលជាម្តាយរបស់គាត់បានរងគ្រោះនៅមន្ទីរសន្តិសុខណាផ្សេងទៀត ឬក៏ប្រហែលជាម្តាយគាត់ត្រូវគេបញ្ជូនទៅមន្ទីរស-២៤ ។ ហេតុនេះ យើងចង់ឲ្យ

ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាជួយតាមដានរកឯកសារឲ្យឃើញផង» ។ ឌុច បន្ថែមទៀតថា «ប្រសិនបើយើងអាចរកឃើញឯកសារប្រវត្តិរូបរបស់ម្តាយផល ចេញពីមន្ទីរស-២១នោះ ខ្ញុំនឹងទទួលស្គាល់សក្ខីកម្មរបស់ នង ចាន់ផល ដោយគោរព» ។

ការរកឃើញប្រវត្តិរូបរបស់ម្តាយ នង ចាន់ផល

ហ៊ិន សុផានី បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដែលធ្លាប់បានឮឈ្មោះ នង ចាន់ផល និងរឿងរ៉ាវរបស់គាត់នៅមន្ទីរស-២១ ដោយសារនាងធ្លាប់វាយពាក្យសុំធ្វើជាជនរងគ្រោះរបស់គាត់ ។ ហ៊ិន សុផានី បានចូលរួមស្តាប់សវនាការ នៅថ្ងៃដែល នង ចាន់ផល ធ្វើសក្ខីកម្មអំពីរឿងរ៉ាវឈឺចាប់របស់គាត់ នៅមន្ទីរស-២១ដែលកាលនោះគាត់នៅជាកុមារនៅឡើយនិងដំណើររឿងដែលនាំឲ្យគ្រួសារគាត់បែកបាក់គ្នានៅជំនាន់ខ្មែរក្រហម ។ ដោយមានការអាណិតអាសូរចំពោះ នង ចាន់ផល ដែលបានធ្វើសក្ខីកម្មចំពោះរឿងរ៉ាវដ៏គួរឲ្យរន្ធត់ផ្ទាល់ខ្លួន ហើយត្រូវ ឌុច បដិសេធសក្ខីកម្មរបស់គាត់នៅមន្ទីរស-២១ ហ៊ិន សុផានី បានពុះពារជាថ្មីម្តងទៀតក្នុងការស្វែងរកប្រវត្តិរូបម្តាយគាត់ ។ ហ៊ិន សុផានី មើលប្រវត្តិរូបរបស់ឪពុក នង ចាន់ផល ជាពិសេសតួអក្សរឈ្មោះរបស់ម្តាយ នង ចាន់ផល ។ ដោយនៅក្នុងសវនាការ ហ៊ិន សុផានី បានឮ នង ចាន់ផល ហៅឈ្មោះម្តាយគាត់ខុសគ្នាបន្តិចពីឈ្មោះដែលនាងបានចាំពេលអានប្រវត្តិរូបឪពុករបស់ នង ចាន់ផល ហ៊ិន សុផានី គិតថានេះប្រហែលជាមានការប្រកបឈ្មោះខុសពីឈ្មោះម្តាយ នង ចាន់ផល ពិតប្រាកដ ។ ដោយធ្វើការឆ្លាស់តួអក្សរលើឈ្មោះរបស់ម្តាយ នង ចាន់ផល ធ្វើឲ្យ ហ៊ិន សុផានី អាចរកឃើញឈ្មោះនៅក្នុង ប្រព័ន្ធទិន្នន័យកុំព្យូទ័រ មុំ យ៉ូវ (ឯកសារK08732) ដែលប្រហែលជាម្តាយរបស់ នង ចាន់ផល ។ ហ៊ិន សុផានី បានយកប្រវត្តិរូបនេះចេញពីឯកសារដែលតម្កល់ទុកនៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ហើយបានធ្វើការពិភាក្សាជាមួយ សុខ វណ្ណៈ ដែលជាសមាជិកក្នុងគម្រោងជំរុញឲ្យមានការទទួលខុសត្រូវ និងជាអ្នកដែលមានបទពិសោធន៍យ៉ាងច្រើនជាមួយប្រវត្តិរូបអ្នកទោស ។ ហ៊ិន សុផានី សុខ វណ្ណៈ និងបុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារផ្សេងៗទៀតបានសន្និដ្ឋានថា ប្រវត្តិរូបមួយនេះពិតជារបស់ម្តាយ នង ចាន់ផល និងជាប្រពន្ធរបស់ នង ចិន ។ ជាភ័ស្តុតាងទៅលើការសន្និដ្ឋាននេះ ហ៊ិន សុផានី និង សុខ វណ្ណៈ សន្និដ្ឋានថាឯកសារស-២១ ទាំងពីរនេះមានទីកន្លែងកំណើតតែមួយមានឈ្មោះប្តីប្រពន្ធស្រដៀងគ្នា និងត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅកន្លែងតែមួយ ។ លោក ឆាំង យុ បានផ្ញើសារអេឡិចត្រូនិចដោយមាន ភ្ជាប់ប្រវត្តិរូបម្តាយ នង ចាន់ផល ទៅលោក ប៊ីល ស្មីត នៅការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញានៅថ្ងៃទី៣ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ ។

នៅថ្ងៃទី៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាបានស្នើសុំឲ្យប្រវត្តិរូបម្តាយ នង ចាន់ផល ដែលទើបនឹងរកឃើញបញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង និងសុំឲ្យពិចារណាដាក់ឯកសារនេះចំពោះអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ។ ឌុច បានទទួលស្គាល់ប្រវត្តិរូបរបស់ មុំ យ៉ូវ នៅមន្ទីរស-២១ វត្តមាន

របស់ម្តាយ នួន ចាន់ផល នៅមន្ទីរស-២១ និងរបស់កូនៗរបស់គាត់ ។ បន្ទាប់មកគាត់បានបញ្ជាក់ថា "ខ្ញុំចង់ឲ្យ នួន ចាន់ផល អភ័យទោសឲ្យខ្ញុំផង" ។

ដំណើរការកាត់ក្តីរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ច្បាប់ស៊ីវិលឡរបស់អង្គជំនុំជម្រះក្នុងការធ្វើការស៊ើបអង្កេតមានលក្ខណៈខុសប្លែកទៅនឹងអ្វីដែលតុលាការអន្តរជាតិនានាបានធ្វើនាដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេតដូចគ្នា ។ តាមរយៈតុលាការដែលរៀបចំឡើងមិនបានគ្រោងទុកនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះដូចជាអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ សម្រាប់អតីតយូហ្គោស្លាវី តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់ប្រទេសរ្វាន់ដា និងតុលាការពិសេសសម្រាប់ប្រទេសសៀរ៉ាឡេអូន និងតុលាការពិសេសសម្រាប់លីបង់មានតែអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាតែមួយគត់ដែលបានប្រើប្រាស់ធនធានចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេតគ្រប់ករណីអង្គហេតុទាំងអស់ ។ ករណីអង្គជំនុំជម្រះថ្មីៗនេះវិធានផ្ទៃក្នុងបានបង្កើតរចនាសម្ព័ន្ធមួយដែលលើកទឹកចិត្តមិនចង់ឲ្យមានការ "ផ្លាស់ប្តូរវិធីស៊ើបអង្កេត" ក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការតុលាការ ។ ខុសពីតុលាការដែលបានប្រើប្រាស់ច្បាប់ខមិនឡ ដែលក្នុងនោះព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវីចុងចោទត្រូវមើលឃើញថាជា "ម៉ាស៊ីននៃការស៊ើបអង្កេត" ពេញអង្គសវនាការនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា គ្មានភាគីណាមួយអាចបន្តស៊ើបអង្កេតភស្តុតាងថ្មី និងដឹកនាំការស៊ើបអង្កេតថ្មីទៀតទេក្រោយពីតុលាការបានចាប់ផ្តើមហើយ ។ បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេតក្នុងដំណាក់កាលដំបូង ដោយព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧ វិធានផ្ទៃក្នុងបានអនុញ្ញាតឲ្យតែការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាស៊ើបអង្កេតតែមួយគត់ដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេត ។ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាស៊ើបអង្កេតបានបញ្ចប់កិច្ចការស៊ើបអង្កេតដែលមានរយៈពេលដប់ខែរបស់ខ្លួនអំពីករណី ឌុច នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៨ ។ ភ្លាមៗក្រោយពីការិយាល័យស៊ើបអង្កេតបានដាក់ជូនឯកសារនៅថ្ងៃទី៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៨ ក្រុមការពារក្តី ព្រះរាជអាជ្ញា ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិក្នុងការស៊ើបអង្កេតទៅលើករណី០០១នេះបន្ថែមទៀតទេ ។ ត្រង់ចំណុចនេះ ករណីនេះគឺឋិតក្នុងដំណើរការតុលាការ ហើយជាសិទ្ធិរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះថាតើត្រូវឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមទៀតឬអត់ ។

វិធានផ្ទៃក្នុង៩៣របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា-ការស៊ើបអង្កេតបន្ថែម

តាមវិធានផ្ទៃក្នុង៩៣របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មានតែអង្គបុរេជំនុំជម្រះមួយគត់ដែលអាចផ្តល់ឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមៈ

១. នៅពេលដែលអង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា ការស៊ើបអង្កេតថ្មីជាកិច្ចការចាំបាច់នៅពេលណាមួយ នោះអង្គបុរេជំនុំជម្រះនឹងបង្គាប់ឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតបន្ថែម ។ ការបង្គាប់បញ្ជានោះនឹង

បញ្ជាក់ប្រាប់ថាតើចៅក្រម (ម្នាក់) ឬសហចៅក្រម(ច្រើនាក់) គួរតែធ្វើការស៊ើបអង្កេតថ្មីបន្ថែម ។

២. ក្រោមលក្ខខណ្ឌដូចគ្នានឹងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដែរ ចៅក្រមទាំងនោះអាច ក). នឹងធ្វើដំណើរទៅគ្រប់ទីកន្លែងក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចច្បាប់របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ខ). ធ្វើសម្ភាសន៍សាក្សី គ). ធ្វើការស្រាវជ្រាវ ឃ). ប្រមូលភ័ស្តុតាង ឬ ង). សុំយោបល់ពីអ្នកជំនាញ ។

មកដល់ខែសីហាឆ្នាំ២០០៩នេះ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាមិនបានយកវិធានផ្ទៃក្នុង៩៣មកប្រើប្រាស់ទេ ក្នុងការធ្វើការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមអំឡុងពេលដំណើរការតុលាការ ។ បែរជាមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាទៅវិញដែលជាអ្នកធ្វើការស៊ើបអង្កេតបន្ថែម ឬធ្វើការសម្ភាសន៍ជនរងគ្រោះហើយប្រគល់ព័ត៌មានទាំងនោះទៅឲ្យអង្គជំនុំជម្រះ ។ ឧទាហរណ៍ដូចជា បើសិនជាមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាមិនបានធ្វើការស្រាវជ្រាវបន្ថែមទៅលើប្រវត្តិរូបម្តាយរបស់ នង ចាន់ផល ហើយអង្គជំនុំជម្រះនៅតែរក្សាជំហររបស់ខ្លួនក្នុងការមិនធ្វើការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមទេនោះ ម្ល៉េះប្រវត្តិរូបម្តាយរបស់ នង ចាន់ផល មិនត្រូវបានរកឃើញទេ ហើយ នង ចាន់ផល នេះ ក៏មិនត្រូវបានជឿថាជាអ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២១ដែរ ។ ជំនួសឲ្យការប្រើប្រាស់វិធានផ្ទៃក្នុង៩៣ ក្នុងការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមអំពីខ្សែវីដេអូរបស់មន្ទីរស-២១ និងបុគ្គលដែលមាននៅក្នុងខ្សែវីដេអូនោះ បុគ្គលិករបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាម្នាក់បានទំប្រឹងប្រែងយ៉ាងស្វិតស្វាញហើយបានរកឃើញប្រវត្តិរូបម្តាយរបស់ នង ចាន់ផល ប្រាកដមែន ក្រោយពីសាក្សី នង ចាន់ផល បានធ្វើសក្ខីកម្មនៅចំពោះមុខតុលាការរួចហើយ ។ ក្រោយពីខ្សែវីដេអូរបស់មន្ទីរស-២១ត្រូវបានរកឃើញ ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះបើកការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមទៅលើករណីមន្ទីរស-២១នេះ ចៅក្រមអាចបង្គាប់ឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតបន្ថែម ហើយអាចទៅយកខ្សែវីដេអូនោះពីមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបាន ឬក៏អាចតាមដានសម្ភាសអ្នកដែលមាននៅក្នុងខ្សែវីដេអូនោះមានដូចជា ទាហាន ឬកូនក្មេង ដែលបានអនុញ្ញាតដោយវិធានផ្ទៃក្នុង៩៣(២)(ខ) ។ ព័ត៌មានបន្ថែមទៀត ដែលទាក់ទងទៅនឹងឪពុកម្តាយរបស់កុមារដែលរស់រានមានជីវិតគួរតែត្រូវបានស៊ើបអង្កេតហើយប្រវត្តិរូបរបស់មន្ទីរស-២១ គួរតែត្រូវបានរកឃើញដោយអ្នកស៊ើបអង្កេតដោយមានជំនួយពីសាក្សីនិងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។ អ្នកថតខ្សែវីដេអូឈ្មោះ ហូ វ៉ាន់តៃ បានចូលរួមសហការយ៉ាងពេញលេញជាមួយអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ហើយក៏អាចប្រាប់ឲ្យកាន់តែច្បាស់អំពីអត្ថន័យរបស់ខ្សែវីដេអូនោះផងដែរ ។

ជាការពិត ក៏មានគុណវិបត្តិជាច្រើនទាក់ទងនឹងការស៊ើបអង្កេតបន្ថែម ក្រោមវិធានផ្ទៃក្នុង៩៣ដែរ ។ ចំណុចដែលរាំងស្ទះគួរឲ្យកត់សម្គាល់បំផុតនោះគឺថា ធនធានច្បាប់ដែលមានលក្ខណៈមិនគ្រប់គ្រាន់

តម្រូវឲ្យមានការស៊ើបអង្កេត ប៉ុន្តែក៏មានក្តីបារម្ភមួយដែរថា ការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមអាចបណ្តាលឲ្យមានការពន្យារពេលដល់ដំណើរការកាត់ក្តី ។ អង្គសវនាការក៏បានកត់ចំណាំផងដែរថា ការពន្យារពេលនៃដំណើរការកាត់ក្តីអាចកើតមានបើសិនជា "អង្គសវនាការតម្រូវឲ្យធ្វើការស៊ើបអង្កេតទៅលើរឿងរ៉ាវបន្ថែម" ទៅលើការសម្រេចចិត្តក្នុងការប្រើប្រាស់ខ្សែភាពយន្តរបស់វៀតណាម ដូចជាខ្សែវីដេអូរបស់មន្ទីរស-២១ជាដើម ។ ទោះជាមានការអះអាងបែបនេះក្តី ដូចបានបញ្ជាក់កាន់តែច្បាស់តាមការស៊ើបអង្កេតរបស់ ហ៊ិន សុផានី នេះជាការស្វែងរកបន្ថែមអំពីភស្តុតាងឬសាក្សីដែលអាចលាតត្រដាងឯកសារដែលមានតម្លៃមួយចំនួនដូចជាប្រវត្តិរូបម្តាយរបស់ នន ចាន់ផល ជាដើម ។ ក្នុងករណីដែលការបន្តាប់ឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមដោយអង្គជំនុំជម្រះទំនងជាត្រូវបំពេញកិច្ចការ និងធនធានច្បាប់ច្រើននោះកិច្ចការនេះអាចនឹងធ្វើការខាងក្រៅតុលាការ ហើយការធ្វើបែបនេះក៏បានអនុញ្ញាតឲ្យតុលាការដំណើរការដូចប្រក្រតីដែរ ។ ចំណាយដ៏សន្ធឹកសន្ធាប់សម្រាប់កិច្ចការទាំងនោះដែលត្រូវធ្វើជាចាំបាច់ ក្នុងនោះក៏ទទួលបាននូវភស្តុតាងច្រើន ឬក៏អាចបង្កើតជាសំណួរច្រើនសម្រាប់សាក្សីនៅឯតុលាការផងដែរ ព្រោះចៅក្រមអាចនឹងបានដឹងពីបញ្ហានេះរួចហើយ ។ ប៉ុន្តែ ក្តីបារម្ភសំខាន់បំផុតនោះគឺនៅតែជាបញ្ហាដដែលត្រង់ថាតើចៅក្រមដែលតែងតាំងដោយអង្គជំនុំជម្រះនោះ អាចនឹងមានចំណាប់អារម្មណ៍ដូចភាគីផ្សេងទៀតក្នុងការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមដែរឬអត់ ។

នៅពេលដែលខ្សែវីដេអូរបស់មន្ទីរស-២១លេចចេញជារូបរាងឡើងជាសាធារណៈនៅថ្ងៃទី២៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨ ជាជាងអង្គជំនុំជម្រះបានបង្កើតឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមក្រោមវិធានផ្ទៃក្នុង៩៣ អ្នកស៊ើបអង្កេតរបស់ការិយាល័យរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាឈ្មោះ គ្រេក អេតឆេសាន់ និងព្រះរាជអាជ្ញាជាន់ខ្ពស់ គាន់ សេណារ៉ុង បានចាក់ខ្សែវីដេអូមើលនៅឯមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាកាលពីដើមខែមករាឆ្នាំ២០០៩ ។ ករណីនេះនៅតែមិនច្បាស់ត្រង់ថាតើវិធានផ្ទៃក្នុងជាអ្នកផ្តល់សិទ្ធិឲ្យ អេតឆេសាន់ និង គាន់ សេណារ៉ុង ក្នុងការមើលសាកល្បងឬការមើលខ្សែភាពយន្តនេះជាការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមដើម្បីរកភស្តុតាងថ្មី ។ ប៉ុន្តែ ពេលដែលក្រុមព្រះរាជអាជ្ញាយល់ឃើញថាវីដេអូគឺជាការសាកល្បងពេលនោះក្រុមព្រះរាជអាជ្ញាមានជម្រើសតិចណាស់ក្នុងការចាត់ទុកខ្សែវីដេអូទាំងនោះជាភស្តុតាង តែត្រូវតែព្យាយាមសារភាពថាការទទួលយកវីដេអូនោះជាភស្តុតាងគឺឋិតនៅក្រោមវិធានផ្ទៃក្នុង៩២ ដែលចែងថា"រហូតដល់ថ្ងៃបិទសេចក្តីថ្លែងការណ៍ភាគីទាំងអស់ដាក់សំណើជូនជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ...ហើយប្រគល់ជូននៅចំពោះមុខអង្គសវនាការនូវរាល់ភស្តុតាងទាំងអស់ដែលចាត់ទុកថាជាយន្តការដែលអាចផ្តល់ការពិតបាន" ហើយវិធានផ្ទៃក្នុង៣៩(៤) ដែលចែងអំពីភាពយឺតយ៉ាវក្នុងការផ្តល់ជូនភស្តុតាង និងការពន្យារពេលនៃការបំពេញបែបបទ" ។

វិធានផ្ទៃក្នុង៨៧(៤) ការបង្ហាញភស្តុតាងថ្មីក្នុងអំឡុងពេលសវនាការ

ក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ២០០៩ គណៈកម្មការវិន័យរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាបាន អនុម័តវិធានផ្ទៃក្នុង៨៧ ស្តីអំពីវិធាននៃភស្តុតាងដោយដាក់បន្ថែមចំណុចមួយចំនួនៈ

វិធានផ្ទៃក្នុង៨៧(៤)៖

ក្នុងអំឡុងសវនាការ តាមគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ឬតាមការស្នើរបស់ភាគី អង្គជំនុំជម្រះអាចកោះហៅឬស្តាប់ចម្លើយបុគ្គលណាម្នាក់ក្នុងឋានៈជាសាក្សីឬទទួលយកនូវភស្តុតាងថ្មីដែលមានប្រយោជន៍សម្រាប់នាំមកនូវការស្វែងរកការពិត ។ គ្រប់ភាគីណាដែលបានស្នើសុំត្រូវបញ្ជាក់មូលហេតុនៃការស្នើសុំនេះឲ្យបានច្បាស់លាស់.... ។ ភាគីដែលបានស្នើសុំត្រូវតែធ្វើឲ្យអង្គជំនុំជម្រះជឿជាក់ថាសក្ខីកម្មឬភស្តុតាងដែលបានស្នើសុំនោះពុំអាចរកបាននៅមុនពេលការចាប់ផ្តើមជំនុំជម្រះ ។

មកដល់ឥឡូវនេះ វិធានផ្ទៃក្នុងលេខ៨៧(៤) គឺជាមធ្យោបាយតែមួយគត់ក្នុងការដាក់ជូនភស្តុតាងថ្មី សម្រាប់ការដាក់បញ្ចូលឬសាក្សីថ្មីក្នុងអំឡុងពេលសវនាការ ។ ដូច្នេះ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាគ្មានជម្រើសអ្វីផ្សេងទៀតទេ ប៉ុន្តែត្រូវតែដាក់ជូនភស្តុតាងដែលទើបតែរកឃើញថ្មីដោយអនុលោមតាមវិធាន៨៧(៤) ។ ប៉ុន្តែ វិធាន៨៧(៤) មិនបានផ្តល់ជូនអ្វីមួយដែលអាចផ្តល់សិទ្ធិឲ្យភាគីទាំងសងខាង ដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមក្នុងការរុករកភស្តុតាងនិងសាក្សីថ្មីទេ ។ លើសពីនេះទៅទៀត តាមវិធាន៩៣ ទាំងភាគីព្រះរាជអាជ្ញានិងភាគីដទៃទៀតមិនត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យដាក់សំណើទៅអង្គជំនុំជម្រះដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមទេ ។ នៅពេលដែលវិធាន៨៧(៤)អនុញ្ញាតឲ្យភាគីមួយដើម្បីសុំបន្ថែមសាក្សីថ្មីមួយដោយបញ្ជាក់ពីហេតុផលក្នុងការបន្ថែមនោះ នៅតែមិនមានភាពច្បាស់លាស់ដដែលថាតើព័ត៌មានច្រើនប៉ុន្មានដែលត្រូវការដើម្បីឲ្យសំណើរនោះត្រូវបានយកទៅពិចារណាថា“ជាសំណើរមានហេតុផល” ។ ប្រសិនបើភស្តុតាងថ្មីមួយលេចឡើង លក្ខណៈនៃការស៊ើបអង្កេតខ្លះដោយភាគីទាំងសងខាងគឺ អាចនឹងតម្រូវឲ្យមានការដាក់សុំដោយបញ្ជាក់ហេតុផលច្បាស់លាស់ ។ ក្នុងស្ថានភាពនោះ អ្វីជាវិធានដែលអាចផ្តល់សិទ្ធិឲ្យភាគីព្រះរាជអាជ្ញា ភាគីចុងចោទ ឬដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេតបន្ថែម? ហើយប្រសិនបើវិធាននោះមិនបានផ្តល់សិទ្ធិឲ្យទេ តើមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាឬអង្គការផ្សេងទៀតនឹងត្រូវបង្គាប់ឲ្យធ្វើការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមសម្រាប់ភាគីទាំងនោះបានដែរឬទេ?

វិធាន៨៧(៤) បានអនុញ្ញាតឲ្យមានការដាក់ជូននូវភស្តុតាងនិងសាក្សីថ្មីបានក៏ពិតមែន តែមិនមានទម្រង់បែបបទច្បាស់លាស់ណាមួយក្នុងការផ្តល់សិទ្ធិឲ្យអ្នកស៊ើបអង្កេត ដែលតែងតាំងដោយអង្គសវនាការក្នុងការស្វែងរកភស្តុតាំងនិងសាក្សី ។ វិធានដែលបានធ្វើវិសោធនកម្មនេះហាក់បីដូចជាមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នាច្រើនទៅនឹងប្រព័ន្ធច្បាប់ខមិនឡូ ត្រង់ថាភស្តុតាងគឺត្រូវបានបង្ហាញលើកទីមួយនៅឯតុលាការ ហើយត្រូវបានសួរដេញដោលដោយភាគីទាំងសងខាងនៅតុលាការ ។ កង្វះខាតនៃកិច្ចការស៊ើបអង្កេតអាចនឹងនាំឲ្យតុលាការចំណាយពេលយូរព្រោះសាក្សីថ្មី ឬភស្តុតាងដែលបានដាក់ជូននឹងត្រូវ

យកមកពិភាក្សានិងពិគ្រោះដោយអង្គសវនាការការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី និងក្រុមការពារក្ដីនៅពេលសវនាការលើកទីមួយ ។

ការរកឃើញខ្សែវីដេអូបន្ថែមថ្មីពីជំនាន់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ

ពេលអនាគតដ៏ខ្លីខាងមុខនេះ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជានឹងបង្ហាញនូវខ្សែភាពយន្តឯកសារបន្ថែមទៀតដែលអាចជាភ័ស្តុតាងដ៏មានសក្តានុពលក្នុងការរកសាក្សីថ្មីបើអាច ។ នៅថ្ងៃទី២៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ វៀតណាមបានអះអាងបញ្ជាក់ប្រាប់លោក ឆាំង យុ ថា កាលពីឆ្នាំ១៩៧៩ រថយន្តយោធាធំមួយគ្រឿងរបស់វៀតណាម ដែលផ្ទុកទៅដោយហ៊ីលឯកសារយ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ បានដឹកពីភ្នំពេញឆ្ពោះទៅកាន់ទីក្រុងហូជីមិញ ។ ពេលមកដល់ប្រទេសវៀតណាមភ្លាម ខ្សែភាពយន្តទាំងនោះត្រូវបានតម្កល់ទុកនៅក្នុងបណ្ណសារដ្ឋានរដ្ឋរបស់វៀតណាម ។ លោក ឆាំង យុ បានកត់សម្គាល់ថា កាលពីដំបូង បុគ្គលិករបស់បណ្ណសារដ្ឋានមានការស្ទន់ស្ទៅនៅពេលដែលគាត់សួរនាំអំពីខ្សែភាពយន្តទាំងនោះព្រោះថាទីតាំងពិតប្រាកដរបស់ខ្សែភាពយន្តទាំងនោះមិនត្រូវបានរកឃើញទេ ។ រយៈពេល៣០ឆ្នាំកន្លងមកនេះ បណ្ណសារដ្ឋានត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរទីតាំង ចំណែកឯខ្សែភាពយន្តត្រូវវង្វេងបាត់ឬដាក់ច្រឡំកន្លែង ។ ប៉ុន្តែដោយចំណាយពេលរកពេញមួយថ្ងៃ លោក ឆាំង យុ និងបុគ្គលិកបណ្ណសារដ្ឋានបានរកឃើញខ្សែវីដេអូទាំងនោះ ។ ខណៈពេលដែលដុំហ៊ីលជាច្រើនបានពុកខូច និង បាត់ពេលដឹកតាមរថយន្តយ៉ាងហោចណាស់ក៏មានដុំហ៊ីល៣១ដុំដែរដែលស្ថិតក្នុងលក្ខណៈល្អប្រសើរ ។ ជាភ័ព្វវាសនាល្អ មានការជឿជាក់ថាខ្សែភាពយន្តដែលពុកផុយត្រូវបានដាក់ទុកនៅកន្លែងផ្សេងគ្នា ហើយក៏មាននៅកន្លែងផ្សេងទៀតដែរ ។ ថ្ងៃណាមួយ ដុំហ៊ីលដែលហៀបនឹងពុកខូចនិងត្រូវបានយកមកពិនិត្យដើម្បីជួយសង្គ្រោះខ្សែភាពយន្តទាំងនេះ ។

ខ្សែភាពយន្តចំនួន៣១ដុំស្ថិតក្នុងលក្ខណៈយ៉ាងល្អប្រសើរ ហើយខ្សែភាពយន្តទាំងអស់នោះសុទ្ធតែមានទាក់ទងនឹងរបបកម្ពុជាប្រជាធិតេយ្យ ។ ខ្សែភាពយន្តចំនួន៣១ដុំនេះគឺគ្រាន់តែជាផ្នែកដ៏តូចមួយប៉ុណ្ណោះ ។ ខ្សែភាពយន្តរាប់រយទៀតអាចនឹងលេចចេញជារូបរាងឡើង ។ កាលពីថ្ងៃសុក្រ ទី៣១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ លោក ឆាំង យុ គ្រោងនឹងនាំយកមកប្រទេសកម្ពុជានូវខ្សែភាពយន្តចំនួន៩ ក្នុងចំណោមខ្សែភាពយន្តទាំង៣១នោះ ។ ខ្សែភាពយន្តទាំង៩នេះពិពណ៌នាអំពីៈ គណៈប្រតិភូមួយក្រុម រួមមាន អៀង សារី ខៀវ សំផន និង អៀង ធីរិទ្ធ ជួបសំណេះសំណាលជាមួយមេដឹកនាំចិន ម៉ៅ សេទុង ការលុយលុយរបស់ខ្មែរក្រហមចូលក្នុងទឹកដីវៀតណាម និងឈុតឆាកកងទ័ពវៀតណាមជាច្រើនឈុតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាកាលពីចុងទសវត្សរ៍៧០ ។ ក្រៅពីខ្សែភាពយន្តដែលបានរកឃើញក៏មានរូបថតចំនួនពីររយសន្លឹកទៀត ត្រូវបានរកឃើញផងដែរនៅក្នុងធុងសំរាមក្នុងបន្ទប់ក្រោមដីនៃអគាររបស់បណ្ណសារដ្ឋាន ដែលរូបថតទាំងនេះប្រហែលជាគេមិនដឹងថានៅទីនោះទេ ។ រូបថតទាំងនេះទាក់ទងនឹង

សម័យកម្ពុជាប្រជាធិតេយ្យដែរ ។ ឥឡូវនេះ រូបថតទាំងនោះកំពុងតែត្រូវបានសម្អាត ស្កេនទុក ជាឯកសារ និងចុះក្នុងបញ្ជី ។

ខ្សែភាពយន្តនិងរូបថតទាំងអស់នោះនឹងបញ្ជូនទៅកាន់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។ ខ្សែវីដេអូទាំងនេះក៏នឹងត្រូវបានយកទៅវិភាគដោយអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាដែរដើម្បីស្វែងយល់អំពីតម្លៃរបស់ខ្សែភាពយន្តនោះ ។ បុគ្គលមួយចំនួនដែលមាននៅក្នុងខ្សែវីដេអូនេះ ព្រមទាំងអ្នកថតខ្សែភាពយន្តផ្ទាល់អាចជាសាក្សីផងដែរ ។ សំណួរដែលត្រូវចោទសួរគឺថាៈ តើនរណាជាអ្នកធ្វើការស៊ើបអង្កេតទៅលើខ្សែភាពយន្តដែលទើបតែរកឃើញនេះដើម្បីកំណត់ថាតើខ្សែភាពយន្តទាំងនេះអាចយកមកប្រើប្រាស់សម្រាប់កាត់ទោស ឌុច បានឬទេ? យោងទៅតាមច្បាប់ស៊ីវិលឡូរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាមិនត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិឲ្យធ្វើការស៊ើបអង្កេតក្នុងអំឡុងពេលសវនាការកំពុងតែកើតហើយនោះទេ ។ មានតែអង្គសវនាការប៉ុណ្ណោះដែលអាចបង្គាប់ឲ្យធ្វើការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមក្រោមវិធាន៩៣ ។ ប៉ុន្តែ អង្គសវនាការមិនបានបង្ហាញនូវការបដិសេធណាមួយស្តីពីការបង្គាប់បញ្ជាឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមនោះទេ ដោយសារតែដំណើការតុលាការមានការពន្យារពេល ។ ប្រសិនបើអង្គសវនាការមិនបានបង្គាប់ឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមនៅពេលភ័ស្តុតាងថ្មីលេចចេញជារូបរាងឡើង ការស៊ើបអង្កេតនាដំណាក់កាលមុនដោយភាគីនោះត្រូវតែដាក់សំណើអំពីហេតុផលជាកិច្ចការចាំបាច់បំផុត ។ ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើរួចហើយ វិធានផ្ទៃក្នុងមិនអាចបង្គាប់បញ្ជាព្រះរាជអាជ្ញា ក្រុមការពារក្តី និងភាគីរដ្ឋប្បវេណីដើម្បីឲ្យធ្វើការស៊ើបអង្កេតបានទេ ។

តើការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមពិតជាច្រើនហួសតម្រូវការមែនដែរឬទេ?

ទាក់ទិននឹងសេចក្តីសម្រេចលើខ្សែវីដេអូដកស្រង់របស់វៀតណាម ចៅក្រមបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថាការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមណាក៏ដោយអាចនឹងមានច្រើនហួសតម្រូវការ ហើយអាចពន្យារដំណើរការនីតិវិធីបាន ។ យ៉ាងណាមិញ ការស៊ើបអង្កេតរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាទាក់ទងនឹងខ្សែវីដេអូមន្ទីរស-២១ បានកែប្រែលទ្ធផលនៃដំណើរការនីតិវិធី ហើយទោះបីជាគ្មានការស៊ើបអង្កេត និងការរកឃើញនូវប្រវត្តិរូបម្តាយរបស់ នង ចាន់ផល នៅមន្ទីរស-២១ក៏ដោយ ក៏ខ្សែវីដេអូ ឬ រូបភាពនៅមន្ទីរស-២១ អាចក្លាយជាភស្តុតាងដ៏សំខាន់មួយសម្រាប់បញ្ហាវិវាទដ៏ក្តៅគគុកថាតើកូនរបស់អ្នកទោសបានមានវត្តមាននៅមន្ទីរស-២១ដែរឬទេ ។ ទោះបីជាសេចក្តីសម្រេចរបស់ចៅក្រម បានកត់សម្គាល់លើមូលហេតុត្រឹមត្រូវជាច្រើននៃការមិនចង់រៀបចំការស៊ើបអង្កេតបន្តទៀតក៏ដោយ ក៏សេចក្តីសម្រេចនេះមិនបានដោះស្រាយបញ្ហាឫសគល់គឺភាពខ្វះឆន្ទៈនៃការស៊ើបអង្កេតដែលបានកើតមានឡើងក្នុងដំណើរ

ការកាត់ក្តីបន្តបន្ទាប់របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាឡើយ ពីព្រោះថាមានតែចៅក្រមប៉ុណ្ណោះដែលអាចបញ្ជាឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមក្នុងពេលនោះបាន។

សេចក្តីសម្រេចលើវីដេអូដកស្រង់របស់វៀតណាម បានខកខាននិយាយថា កញ្ញា ហ៊ិន សុធានី បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ជាអ្នករកឃើញប្រវត្តិរូបម្តាយរបស់ នង ចាន់ផល នៅមន្ទីរស-២១ ក្រោយពី ចាន់ ផល បានផ្តល់សក្ខីកម្មរួចមក។ ប្រសិនបើគ្មានការស៊ើបអង្កេតរបស់របស់កញ្ញា សុធានី ក៏គ្មានប្រវត្តិរូបម្តាយរបស់ ចាន់ ផល ដែរ ហើយប្រសិនបើគ្មានប្រវត្តិរូបម្តាយ នង ចាន់ផល ឌុច នឹងមិនបានទទួលស្គាល់ថា ចាន់ ផល ពិតជាមានវត្តមាននៅមន្ទីរស-២១ឡើយ។ ហើយប្រសិនបើគ្មានការទទួលស្គាល់របស់ ឌុច ទេ វីដេអូនៅមន្ទីរស-២១ (ឬឯកសារក្នុងសំណុំរឿងដែលប្រើរូបភាព) អាចក្លាយជាភ័ស្តុតាងមួយដែលអាចសម្រេចបាន។ លទ្ធផលនេះ គឺដោយសារតែការស៊ើបអង្កេតដែលធ្វើឡើងដោយខ្លួនឯងរបស់កញ្ញា សុធានី កាលពីថ្ងៃទី៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០០៩ ខណៈពេលដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានស្នើថាប្រវត្តិរូបម្តាយ នង ចាន់ផល ដែលរកឃើញថ្មីអាចយកមកបញ្ចូលក្នុងសំណុំរឿងបានហើយអាចពិចារណាដោយដាក់ក្នុងការពិភាក្សាក្នុងអង្គសវនាការដែលធ្វើឲ្យ ឌុច ទទួលស្គាល់ប្រវត្តិរូបម្តាយ ចាន់ ផល នៅមន្ទីរស-២១ វត្តមានរបស់ម្តាយ នង ចាន់ផល នៅមន្ទីរស-២១ នឹងទទួលស្គាល់វត្តមានរបស់ នង ចាន់ផល ផ្ទាល់នៅមន្ទីរស-២១ នេះផងដែរ។

ការព្រួយបារម្ភរបស់ចៅក្រមដែលថា ការពន្យារដំណើរការកាត់ក្តីអាចក្លាយជាលទ្ធផលប្រសិនបើចៅក្រមត្រូវតែធ្វើការពិចារណាលើសេចក្តីស៊ើបអង្កេតបន្ថែមមួយចំនួន និងមានភាពត្រឹមត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់។ ប៉ុន្តែ ដូចដែលបានបង្ហាញតាមរយៈការស៊ើបអង្កេតរបស់កញ្ញា ហ៊ិន សុធានី ការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមធម្មតាទាក់ទងនឹងភ័ស្តុតាង ឬ សាក្សីថ្មីមួយចំនួនអាចនឹងស្វែងរកឃើញនូវឯកសារដែលមិនអាចប្រកែកតវ៉ាបាន។ ភ័ស្តុតាងដែលមិនអាចប្រកែកតវ៉ាបាននឹងតម្រូវឲ្យភាគីមួយសារភាពនូវការពិតនៃហេតុការណ៍វិវាទដែលមានឡើងកាលពីមុន។ នៅពេលដែលហេតុការណ៍វិវាទត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាការពិត ចៅក្រមបានជួបនូវបញ្ហាដែលមិនស្មុគស្មាញដែលមិនស្ញប់ច្របូកច្របល់ ចម្រាសមួយមុននេះ។ ដើម្បីធានាអះអាងថាវីដេអូនៅមន្ទីរស-២១ មានច្រើនហួសតម្រូវការ គឺមិនមែនជារបាយការណ៍ដែលប្រកបដោយសមភាពមួយទេ ហើយចៅក្រមបានបន្ទំទុកមិនឲ្យនរណាដឹងពីការស៊ើបអង្កេតរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាដែលទង្វើនេះបានធ្វើឲ្យមានការចាំបាច់មួយ ដើម្បីធ្វើឲ្យវីដេអូនៅមន្ទីរស២១មានច្រើនហួសតម្រូវការ។

បន្ថែមលើនេះ ចៅក្រមបាននិយាយថាដើម្បីបញ្ជាក់ថាវីដេអូនៅមន្ទីរស-២១មានភាពពិតប្រាកដអាចនឹងតម្រូវឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតបន្ថែម រួមមានការបង្ហាញនូវអត្តសញ្ញាណ និង ការកោះ

ហៅសាក្សីបន្ថែមទៀតហើយការធ្វើបែបនេះអាចនាំឲ្យមានភាពយឺតយ៉ាវដល់ដំណើរការកាត់ក្តី ។ វាមិនមានភាពច្បាស់លាស់ថាហេតុអ្វីបានជាការបង្ហាញអត្តសញ្ញាណ ឬការកោះហៅសាក្សី អាចនឹងមានសារសំខាន់ បើលោក ហូ វ៉ាន់តៃ បានប្រកាន់ជំហរថាគាត់នឹងស្ម័គ្រចិត្តចូលរួមសហការនៅគ្រប់កាលៈទេសៈសំខាន់ទាំងអស់តាំងពីដើមឆ្នាំ២០០៩មក ហើយថ្មីៗនេះ លោក ហូ វ៉ាន់តៃ ក៏បានអះអាងសាជាថ្មីម្តងទៀតកាលពីខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩នេះថែមទៀត ។ លើសពីនេះ វាក៏មិនមានភាពច្បាស់លាស់ផងដែរថាហេតុអ្វី «សេចក្តីសម្រេចបញ្ជាក់ពីភាពដែលអាចជឿបាន» នៃខ្សែវីដេអូដកស្រង់នេះអាចនឹងមិនទទួលបាននូវពេលវេលាមួយដ៏សមរម្យនោះទេ ។ ចៅក្រមអាចកោះហៅលោក ហូ វ៉ាន់តៃ ដើម្បីចូលខ្លួនមកផ្តល់សក្ខីកម្មនៅដើមឆ្នាំ២០០៩នេះ ហើយប្រសិនបើចៅក្រមដែលតែងតាំងថ្មីនេះបានធ្វើការពិចារណាលើលោក ហូ វ៉ាន់តៃ មុនដំណើរការកាត់ក្តី នោះការផ្តល់សក្ខីកម្មរបស់ លោក ហូ វ៉ាន់តៃ នៅក្នុងអង្គសវនាការអាចនឹងពិភាក្សាពីបញ្ហាមួយតែប៉ុណ្ណោះគឺការបញ្ជាក់ពីភាពពិតប្រាកដ និងភាពដែលអាចជឿបានលើខ្សែវីដេអូនៅមន្ទីរស-២១នេះ ។

ដើមហេតុនៃបញ្ហានេះគឺបណ្តាលមកពីកង្វះឆន្ទៈក្នុងការស៊ើបអង្កេតក្នុងដំណើរកាត់ក្តីជាបន្តបន្ទាប់ ។ ប្រសិនបើចៅក្រមមិនបានបញ្ជាឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតបន្ថែម ខណៈពេលដែលភស្តុតាងថ្មីមួយចំនួនបានដាក់បញ្ចូលជាឧទាហរណ៍ ដុំហ្វីលចំនួន៣១ ដែលបន្សល់ទុកតាំងពីសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលរកឃើញកាលពីថ្ងៃទី២៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ នោះរបៀបនៃការស៊ើបអង្កេតដែលផ្តើមពីដំបូងដោយភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អាចសន្មតថាពិតជាភាពចាំបាច់ ដើម្បីអនុញ្ញាតឲ្យភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដាក់ជូននូវសេចក្តីសន្និដ្ឋានដ៏សមហេតុផលមួយ ក្រោមវិធាន៨៧(៤)បាន ។ ដោយសារតែភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើការស៊ើបអង្កេត ហើយតុលាការហាក់បីដូចជាមិនមានឆន្ទៈផងនោះ តើខ្សែវីដេអូនិងរូបភាពដែលរកឃើញថ្មីៗទាំងនេះអាចនឹងមិនទទួលស្គាល់ក្រោមវិធាន៨៧(៣)ដែរឬទេ? តើខ្សែវីដេអូ និងរូបភាពទាំងនេះនឹងអាចចាត់ទុកថាច្រើនហួសហេតុពេកនិងដូចគ្នាដោយសារតែខ្សែវីដេអូ និងរូបភាពទាំងនេះអាចនាំឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតបន្ថែម ឬនាំឲ្យមានភាពយឺតយ៉ាវដល់ដំណើរការកាត់ក្តីមែនឬទេ? ការពិនិត្យលើភស្តុតាង និងសាក្សីថ្មីនៅខាងក្រៅអង្គសវនាការ ខណៈពេលដែលខ្សែវីដេអូ និងរូបភាពទាំងនេះត្រូវបានរកឃើញតាំងពីដំបូងនោះ មិនមែនជាមូលហេតុដែលនាំឲ្យមានភាពយឺតយ៉ាវនោះទេ ។ ជាក់ស្តែង ភាពយឺតយ៉ាវបណ្តាលមកពីការអនុញ្ញាតឲ្យមានប្រធានបទផ្សេងៗ និងការចំណាយធនធាន និងពេលវេលាចាំបាច់នៅក្នុងអង្គសវនាការលើពិភាក្សាពីមូលហេតុថាតើភស្តុតាងគួរ ឬមិនគួរទទួលស្គាល់ ខណៈពេលដែលសេចក្តីពយការណ៍ ឬសាក្សីមិនទាន់ត្រូវបានស៊ើបអង្កេតត្រឹមត្រូវនៅឡើយនោះ ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ការដោះស្រាយភាពខ្វះខាតនូវឆន្ទៈក្នុងការស៊ើបអង្កេត ដែលកើតមានឡើងនៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជានាពេលនេះ ដែលធ្វើឡើងតាមរយៈវិសោធនកម្មលើវិធានផ្ទៃក្នុងដើម្បីអនុញ្ញាតឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីធ្វើការស្នើសុំការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមទៀត ឬការបញ្ជាក់ដោយចៅក្រមពីទំនួលខុសត្រូវរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី គឺស្ថិតនៅឃ្លាតឆ្ងាយពីការស្វែងរកក្របខណ្ឌពិតប្រាកដណាស់ ។ ខ្សែវីដេអូនៅមន្ទីរស-២១ ម៉ាស៊ីនរវៃខ្សែភាពយន្ត ក្នុងសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដែលទើបរកឃើញថ្មីនិងអត្ថបទបន្ថែមនានាស្តីពីខ្សែភាពយន្តដែលបានបាត់កាលពីសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនៅប្រទេសបារាំងបានជួយគាំទ្រនូវការជជែកវែកញែកនេះ ។

ទោះបីជាធនធាន និងពេលវេលាមានកំណត់ ជាឧបសគ្គតាំងពីដើមមករបស់តុលាការក៏ដោយ ក៏ដំណោះស្រាយមិនបានរារាំងភ័ស្តុតាងថ្មីរបស់តុលាការឡើយ ។ ដើម្បីបដិសេធថាការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមពិតជាមានសារសំខាន់ ដើម្បីចៀសវាងបញ្ហាដែលអះអាងថាការរកឃើញជាបន្តបន្ទាប់ឥតឈប់ឈរ មិនមាននៅក្នុងវិវាទនេះ ឬដើម្បីធ្វើឲ្យដំណើរការនីតិវិធីមិនមានសារសំខាន់នោះគឺជាចម្លើយដ៏ងាយស្រួលមួយនាពេលនេះដោយធ្វើការចៀសវាងបុសគល់នៃបញ្ហានេះ ។ ជាក់ស្តែង នីតិវិធីនៃការស៊ើបអង្កេតដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធគ្នាដ៏សំខាន់មួយក្នុងដំណើរការកាត់ទោស ឌុច និងដំណើរការកាត់ទោស ករណី ០០២ ដ៏ស្មុគស្មាញបំផុតនេះ នឹងជួយបង្កើនគុណភាពភស្តុតាងដែលបង្ហាញជូនដល់ចៅក្រម និងជាចុងបញ្ចប់នឹងនាំមកនូវដំណើរការកាត់ក្តីដ៏ទាន់ពេលវេលាមួយ ។

បកប្រែជាភាសាខ្មែរដោយ ញាណ សុជាតិ, ជា ផល្លា និង ស៊ុំ សាវីណា

កែសម្រួលឃ្លោងឃ្លាដោយ ទេព ម៉េងឃាន